

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 6 грудня
1939 року.

№ 22 (3997)

СУБОТА

28

ТРАВНЯ 1988 р.

Ціна 8 коп.

В усьому бурхливому, багатому на несподіванки й сюрпризи (не тільки приємні) шкільному житті, обов'язково настає мить, коли всі ми раптом усвідомлюємо: ми вже не ті. Цей останній шкільний дзвінок — він ніби віддаляє нас від самих себе, змушує

глянути на себе збоку. «На столі лежать зошити малі, дівчора щебече золота...». Так, літа шкільні пролетіли, як ті пісенні журавлі. І вже для когось — перший дзвінок, а для нас — останній: «Назвемо місто це Прощальноградом...». І все ж — усмінімося. Ос-

тання дзвінок — він же й перший. Для нас — випускників Кіровоградської десятирічки № 18 — уже дорослих...

Фотомонтаж В. ГРИБА.

НОГО КОМБІНАТУ ОКИСЛЕНИХ РУД ПЕРЕНЕСЕНО... ПРИЧИН НІЛЬКА, І ВІДМОВА ОКРЕМИХ КРАЇН — УЧАСНИЦЬ БУДІВНИЦТВА ВІД УЗЯТИХ НА СЕБЕ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ — ЛИШЕ ОДНА З БАГАТЬОХ. «НАДІІ І МАРЕВА». ВІЗНА РЕДАКЦІЯ «МОЛОДОГО КОМУНАРА» ТА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ МОЛОДІЖКИ «ПРАПОР ЮНОСТІ» —

3 стор.

ОПЕРАЦІЯ «ПІВДЕННИЙ БУГ» У ФОНУСІ УВАГИ МОЛОДІЖКИ. СТОРІНКА «ЕКОЛОГІЯ»: «БЛИСКАВКА» ШТАБУ ОПЕРАЦІЇ. АНАЛІЗ СПРАВ НА МІСЦЯХ.

ЯКА ВАША РЕАКЦІЯ НА ФРАЗУ СПІВБЕСІДНИКА: «ЗНАЄШ, ТАКИЙ НАСТРІЙ... МАБУТЬ, Я ЛЮДИНУ ВБ'Ю...»? РИТОРИЧНЕ ПИТАННЯ? ДЕ ХТО, ОДНАК, ЛАДЕН ПОСМІХНУТИСЯ І ТИМ МИСЛОВОЛІ БЛАГОСЛОВИТИ... — «СВІТЛОВОДСЬКА ВЕСНА З ПОГЛЯДУ НЕРОМАНТИЧНОЇ ЛЮДИНИ» —

5 стор.

«ПОМСТА». РОЗДУМИ ПІСЛЯ СУДУ —

6—7 стор.

«МУЖАЯ, ПРЕКРАСНА НАША МОВО, СЕРЕД ПРЕКРАСНИХ БРАТНІХ МОВ». ШКІЛЬНІ ТВОРИ НА АКТУАЛЬНУ ТЕМУ —

8 стор.

ЩО ТАКЕ ЗАМІЖНЯ ДЛЯ ЖІНКИ? ЩАСТЯ — ТАК ХОЧЕТЬСЯ ДУМАТИ ДІВЧАТАМ, ІНАКШЕ ЧОГО Б ТАК СПІШИЛИ НАДІТИ ФАТУ. ТА МИНАЄ ПЕВНИЙ ЧАС ПІСЛЯ ЗАГСУ, І ЖИТТЯ ДЛЯ ЖІНКИ ЧАСОМ ПЕРЕТВОРЮЄТЬСЯ В ЛАНЦЮЖОК ОДНОМАНІТНИХ ВИСНАЖЛИВИХ БУДНІВ. ЧОПОВІКОВІ ЛЕГШЕ. «ПРИКИНУЛАСЯ СОННОЮ» — 10 стор.

або іша
НОМЕРА

ПУСК ПЕРШОЇ ЧЕР-
И КРИВОРІЗЬНОГО ГІР-
ИЧО — ЗБАГАЧУВАЛЬ-

Серед прізвищ дівчат, затриманих згаданих в публікації, є й Оксана Денісук. Вона справді один раз затримана працівниками поліції ввечері на території проживання її батька, який є спеціалістом. Тоді ж її прізвище, за повідомленням райвідділу міліції та ОКЗД, внесли до бази даних записом «неділові контакти». Був це випадок, коли її затримали біля будинку батька, який є спеціалістом, через те, що вона там без перепоустки.

ПОВЕЧОРА цей павільйончик стає осередком культури і відпочинку для будівельників Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд, що мешкають у «вагонному містечку»: грають у більярд і настільний теніс, під час трансляції футбольного матчу боліють за команду, сидять перед телевізором, а хто тихо шелестить в кутику підшивками газет...

Але двічі на тиждень павільйон «змінює обличчя» — стає місцем дискусій та суперечок — двічі на тиждень тут проводяться оперативки, на яких розглядаються різноманітні проблеми — від, так би мовити, глобальних, до таких, коли ведучий, не втримавшись, говорить: — Значить так: сідайте в трюх до машини і їдьте на місце, там же й вирішуйте, як прокласти, нарешті, цей кабель.

Те, що будівництво КГЗКОРУ нашою трудністю, вже давно не секрет, як і те, що пуск першої його черги довелося відкласти на 1992-й рік. Проблеми, які виникли у зв'язку відмови деяких з іноземних партнерів — країн РЕВ — від попередньо домовлених обсягів робіт, думки про зв'язалися в єдиний тугий клубок. І варто побувати на оперативці, щоб переконавшись — розрубати клубок в один момент — суцільна утопія. Виступаючи по черзі висловлювали один одному претензії (і справедливі, до речі), «генеральний штаб», що розмістився за столиком на сцені павільйону, напружено шукав виходу зі скрутих становищ і коли один з нас висловив думку: «Може, поговоримо з представниками «штабу», то інший відповів:

— Навряд чи почуємо щось нове, для нас цікаве...

Запитувати заклопотаних господарників про роль комсомолу у вирішенні цього клубка болючих проблем, було й справді, як би точніше висловитись... несерйозно. А будова між тим — ударна комсомольська...

Бригада Миколи Молнара складалася в основному з молодих робітників. Говоримо в минулому часі, тому, що за кілька останніх місяців бригада з 13 чоловік скоротилася до шести.

Зараз хлопці споруджують газотурбінно-насосну станцію. Це сьогодні, а місяців два тому колектив практично був взагалі без роботи, точніше — без постійного об'єкту.

Звичайно, не тільки це стало причиною того, що робітники йшли з бригади.

— Ми ж перейшли на госпрозрахунок, — говорить монтажник Юрій Олександрович Параничев, — а значить повинні брати підряд і самі доводити об'єкт до кінця. Крім того, приступаючи до роботи, ми навіщо не знаємо скільки цей об'єкт коштує, не знаємо, скільки заробимо, одним словом, працюємо напромацки. Який же це госпрозрахунок? Як виявляється, ні ця, ні інші бригади управління, з якими нам довелося розмовляти, не укладали навіть госпрозрахунковий договір з адміністрацією.

Спільна виїзна редакція газети «Молодий комунар» та дніпропетровської молодіжної «Прапора юності» на ударній комсомольській будові — спорудженні Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд.

— Та ви що, хлопці, який договір! — збентежено сказав виконроб робітників однієї з бригад, — я ж не зможу вчасно нічим забезпечити — ні бетоном, ні арматурою.

І він ніскільки не кривив душою. Та ж сама бригада Молнара, виїшовши в суботу на роботу, отримала 3 кубометри бетону, а могла б прийняти п'ятнадцять, тоді ж і закінчити роботу. Насправді — розібрали опалубку лише у вівторок вранці.

Танним часом стала проблематичною: в «малосімейці», яку незабаром здадуть, вирішили тільки один під'їзд віддати сімейним, а решту два — під гуртожиток. До того ж і здати її могли б ще минулої осені, але завадила відсутність стілярих матеріалів. Другу «малосімейку» планують здати до кінця цього року. А поки що самі будівельники, що її будують і працюють за вартостим методом, мешкають в долиньському готелі — одна кімната на

них, поодиноких спробують вплинути на хід будівництва саме тому, що вони розрізнені. Але ж є на будові штаб ЦК ЛКСМ України, котрий повинен організувати і координувати цю роботу?

Тут необхідно сказати, що одним з найбільших досягнень штабу і його начальника В. Зінченка є відмінно налагоджена інтернаціональна робота: спільні заходи радянських, чехословацьких і німецьких будівельників — «Вахти ми-

го тоді, коли супроводжують якусь комісію.

Згодиться, що таке «парадне» шефство над будовою важко назвати шефством. Хоча так, звичайно, легше, ніж організувати роботу посправжньому, щоб комсомольці ударної не залишилися сам на сам з численними труднощами. А от конкретні кроки поки що мізерні. Кіровоградський обком комсомолу вже затвердив план спільних заходів, в Дніпропетровську ж і до цього діло не ді-

Так, постачання — болюче питання. Цілі колективи простояють, а точніше: грають хто в що — нарди, карти. А за нарди грошей не платять...

— А ще ж і за квартиру платити треба, — говорить монтажник Григорій Пожарний, — 25 карбованців у місяць віддає. Скільки за квітень заробив? Мінус 27 карбованців.

Так, управління потрапило в скрутне становище, довелося брати гроші в борг у тресту, — говорить начальник «Промбуду-3» В. О. Кузьмичов, — обіцяли в третьому кварталі віддати...

А люди йдуть з управління. В бригаді В. І. Мірошника з 26 чоловік залишилось тринадцять. Причини вже відомі...

Порядку немає, спочатку робимо, потім переробляємо, яка ж це ударна будова! — додають робітники. — От в чехів і німців, ви б глянули, яка організація праці.

Колись, ще на самому початку, «Промбуд-3» тресту «Криворіжгазбуд» задумувалося як управління по будівництву з радянської сторони. Згодом же, коли фронт робіт для наших будівельників непередбачено різко зріс, слова помінялися місцями — управління по будівництву перетворилося в рядове будівельне управління, і тепер тут разом з ним працюють представники кількох криворізьких трестів і об'єднань.

Але проблеми, які існують в «Промбуді-3», «старожилі» будови, є найбільш важкими. Тому зрозуміло, що робітники бригади Молнара, «втомившись» від постійного додання труднощів, вирішили написати листа в «Прожектор перестройки» з терміновим проханням допомогти, навести порядок.

Крім того, є ще одна причина різкого зростання плинності кадрів: різке звуження перспектив на отримання житла. Багато хто з тих, кому ми задавали питання — «що привело на будову?», говорили відверто: «можливість отримати житло». А можливість ця ос-

тільки, якщо вода є, то можна зранку і вмитися, зручності надворі...

Але все ж такі малосімейка — це річ тимчасова, а от перспектива отримати квартиру — до 1992 року тільки чехословацькі будівельники здадуть півтори тисячі квартир, — поки що залишається надійною.

Стривайте, ми часом не захопилися? Все про житло, зручності, а як же бути з ентузіазмом, якого перш за все треба очікувати на комсомольській ударній?

Моєї присутності не відчувається, — сказала якось журналісту Олена Литвинова, котра, як виявилось, давно мріяла працювати на КГЗКОРІ, з того моменту, коли вперше почула про ударну комсомольську будову.

І в чому вона не помилилася точно — так це стосовно труднощів, які довелося переборювати. Справа тільки в тому, що якраз долати ці труднощі виявилось напружено важко (а іноді здавалось — і неможливо). Швидше всього, саме через цю безпомічність і прийшла Олена до висновку, що її присутності — активної, до речі, комсомолки — на ударній будові не відчувається. Щоправда, трохи згодом вона очолила комсомольський пост-якості. А ще пізніше — пішла з будови... Як нам сказали, «захлинувшись» комсомольці в потоці проблем.

Костянтин Коваль, начальник штабу «Комсомольського прожектора» на будові, теж був у настрої, далекому від оптимістичного:

Перший випуск «КП» набрав галасу — навіть хтось не витримав, зірвав випуск, вивішений в ідальні. А потім... Зараз на засідання штабу приходять з восьми чоловік не більше двох. Навіть представники того ж «Промбуду-3», які на першому засіданні штабу наприкінці минулого року вітали можливість з допомогою «КП» вирішувати, нарешті, свої проблеми, більше вже не з'явилися.

Думається, що ця невправа у власні сили з'являється після розрізне-

ру», концерти, естафетні пробіги — стають хорошою традицією. Зараз, як сказав Віктор, в його роботі намічається перелом — дають посаду заступника з інтернаціональної роботи і в нього «розв'язуються» руки для суто виробничих питань.

Але в тому-то й справа, що штаб складається не з одного Зінченка, а в початковому варіанті складався з 38 чоловік. Щоправда, і в стані він залишився початковим.

Входить до нього, наприклад, рада секретарів комітетів комсомолу організацій, що беруть участь у будівництві КГЗКОРУ, котра фактично працювала всього півроку після свого створення. А кількість різноманітних неузгоджень між трестами і об'єднаннями за цей час, різко зросла. І тому хочеться запитати секретарів комсомольських організацій «Криворіжзалізобетон», «Кривбасбудіндустрія», колективи яких якраз найбільше і підводять будівельників у постачанні необхідними матеріалами: як же намагалися вони допомогти у вирішенні цієї найболючішої проблеми? Питання досить риторичне, тому, що комсомольські ватажки названих організацій в цьому році на будові ще не з'являлися, як, до речі, і секретар комітету комсомолу відділу робітничого постачання «Кривбасбуду», посланці якого обслуговують в ідальнях будівельників. І першим, і другим було б що сказати...

А ще входить до штабу і координаційна рада, серед її представників — члени Кіровоградського і Дніпропетровського обкомів ЛКСМУ, як хтось влучно поміркував — рада почесних представників, бо вона так і не запрацювала. Між тим, обом обкомам комсомолу по силах взяти на себе в певній мірі вирішення проблеми, що загрожують стати затяжною. Дві області ніяк не можуть домовитися з багатьох принципових питань.

— А поки що, — каже Зінченко, — з обкомів з'являються здебільшо-

йшло. Не помічають широкого поля для своєї діяльності і обласні «Комсомольські прожектори».

● Двічі на тиждень павільйон «змінює обличчя».

● Перейшли на госпрозрахунок, а працюють напромацки.

● Заробіток за квітень — мінус 27 карбованців!

● У «Комсомольського прожектора» перегоріла батарея.

● Рада почесних представників і «парадне» шефство.

На столі у Зінченка помітні стосик нових бланків з великим написом: «Ударній будові — зелену вулицю». Віктор пояснює, що за допомогою цих нарядів намагаються вплинути на виробничників, налагодити своєчасне постачання матеріалів. Думається, що над цим замислюється не тільки виробничники, а й секретарі комітетів комсомолу.

Виїзна редакція «Молодого комунара» та «Прапора юності», М. Долинська.

НАДІЇ І МАРЄВА

...І солідний дядя на березі

КОЛИ їдеш окрешною дорогою Кіровограда, мимоволі звертаєш увагу на два-триповерхові житлові будинки вздовж балки-струмка біля с. Соколівки. Мешкає в них не багато не мало — близько 600 чоловік. Здалеку будинки мають ошатний вигляд. А от зблизька... І, як це не прикро, мешканці будинків не поспішають навести докопа своїх жител хоч якийсь порядок: займають, так би мовити, «нейтралітет». Чи ж до лиця він їм, особливо молоді й комсомольцям, хоч і не все від них залежить? Втім, звернімося до суті справи.

Вода в ці цілком сучасні будинки з централізованим водопостачанням та каналізацією надходить із свердловини, розташованої неподалік. А куди дівається після використання? Виявляється, проєктувальники передбачили очищення води, а тому числі біологічне, з перекачуванням стоків на поля-відстійники, збудовані віддалік. Правда, є тут одне велике «але».

На сьогодні так званий септик, що є важливою ланкою в системі очистки, зруйнувався, каналізація теж, тому побутові відходи стікають прямо в балку. І вигляд, і запах їхні не надто приємні... А ось і зачинена насосна станція, яка має обслуговувати систему очистки. Вона оточена двома метрами вимойми, через які неочищена вода та бруд стікають в балку (але тепер вже зовсім близько від свердловини, звідки беруть чисту воду).

Будинки належать будівельним організаціям Кіровограда, на баланс місцевої сільської чи районної Ради їх не передають. А виконком райради, не почувачи себе господарем, нічого не може зробити для вирішення проблеми.

Ще в лютому цього року екологічна обстановка довкола будинків у Соколівці стала предметом обговорення в постійній комісії з охорони природи й раціонального використання природних ресурсів при Кіровоградському райвиконкомі. Говорилися зокрема й про те, що очисні не працюють вже 8 років, і весь цей час райвиконком апелює до тих, кому належать будинки, та все безрезультатно.

На запит інспекції з охорони природи керівники обгартбуду відповіли так: при будівництві ще двох нових будинків буде зведено й очисні для всього мікрорайону. Може й так, та чи справді це вихід? По-перше, коли ще ті будинки будуватимуться, по-друге — не по-хазяйськи буде кинути напризволяще старі очисні, адже в них вкладено немалі кошти; тим часом фекалії спокійно стікають в балку, де знаходиться водозабір... Керівники організацій, яким належать будинки, не реагують на рішення місцевої Ради народних депутатів, на засідання комісії не з'являються. Мабуть, варто через газету нагадати адміністраціям обгартбуду, «Кіровоградбудіндустрії», Кіровоградської районної МПМК, що, крім них, біля будинків навести порядок нікому. Якщо цього не станеться, то не виключено, між іншим, що від згаданих будинків буде відключено воду. Та чи ж це вихід?

Нині, коли по області розгортається рух за збереження природи, за охорону її багатств, майже на околиці обласного центру, в Соколівці ніхто, як кажуть, і вухом не веде, в тому числі й районна організація Українського товариства охорони природи. Може, вважають, що у великомасштабній операції «Південний Буг» думати про здоров'я одного маленького струмка і людей, які живуть на його березі, — недосить солідне заняття! Але ж чи можна вирішити екологічні проблеми у великому регіоні, не вирішуючи їх в усіх його великих і малих пунктах? Певно, що ні...

М. ГАМОВ,
С. ПЕТРЕНКО.

Кіровоградський район.

ЖИТЕЛІ обласного центру та його гості давнітько вже знають річку Інгул як місце звалища сміття, побутових, промислових та будівельних відходів. Чого тільки в ній, було, не побачиш: спрацьовані автомобільні шини, розбиті металеві ліжка, відра, консервні банки, хатне сміття й кухонні відходи... У неї збігали води господарсько-фекальної каналізації міста та промислових підприємств.

Так було. Та й сьогодні всяке буває. Пройдїть берегом річки в районі вулиць Пушкіна, Островського, Каховської, або берегом притоки Інгула — Біанки, і переконатися в цьому. Та все ж справа зрушила з місця. Розчищено русло річки, проведено скріплення її берегів, споруджено пер-

шу чергу набережної в центральній частині міста. Вода стала чистішою. На багатьох промислових підприємствах збудовано очисні споруди, впроваджено систему багаторазового використання води. На деяких підприємствах втілюють безводні або маловодні технологічні схеми, що призводить до скорочення кількості стічних вод.

Починаючи з 1978 року, проект благоустрою Інгулу втілюється в життя. Було введено в дію нові мости. Будівельники БУ № 629 забили залізобетонні шпунти для закріплення берегів, БУ № 2 «Гідроспецбуду» — в наступному році закінчать прокладання всіх запроєктованих дренажно-зливових колекторів вздовж річки по обох берегах, що дасть

ОПЕРАЦІЯ

«БЛИСКАВКА» ШТАБУ

Сьогоднішній випуск «Екології» присвячений в основному обласному центру та його околицям. Комсомольська екологічна операція тут, до речі, не знайшла підтримки ні в КІРОВОГРАДСЬКОМУ міськомі, ні в КІРОВОГРАДСЬКОМУ райкомі ЛКСМ України. Так само ніяк не прореагували на операцію ДОБРОВЕЛИЧКІВСЬКИЙ, НОВОГОРОДКІВСЬКИЙ, НОВОУКРАЇНСЬКИЙ, УСТИНІВСЬКИЙ райкоми комсомолу. Тому ми звертаємося ще раз до ентузіастів природоохоронної справи у цих районах підтримати операцію, незважаючи на те, що ватажки їхніх комсомольських організацій не проявили ніякого інтересу до важливої для всіх (і особливо для молоді, якій втра господарювати на землі) справи.

«ПІВДЕННИЙ БУГ»

У СВІТ ЗВІРИНИ Й ЗЕЛА

«Спасибі за цікаві запитання вікторини, — так почали свого листа учасники конкурсу із Ульянівської СШ № 2, які є нині серед лідерів. — На перше з них відповідь одразу ж дав учень 7-А класу Руслан Григорішук... Чимало правильних відповідей та запитань для останнього туру вікторини прислали й решта її учасників. Подаємо їх коротко.

1. Рибка, про яку запитували — гірчак, один із найменших за розміром представників родини коропових. Самка гірчака, в якій дозріла ікра, вводить яйцеклад в один із сифонів двостулкового молюска й відкладає ікру, а самець запліднює цю ікру. Якщо у водоймі (або в акваріумі, бо рибка ця годиться і для нього) молюсків не буде, то гірчак не розмножуватиметься. Молюски виконують функцію природного «інкубатора».

2. Несподіваний вплив на природу Кіровоградщини справили два цінних пушних звірки — енотовидна собака й ондатра, які швидко розмножилися. Загалом вони непогано «вписалися» в біоценоз, однак не обійшлося і без непередбачених втрат. Так, енотовидна

собака почала завдавати відчутної шкоди мисливсько-му господарству, знищуючи гніздів'я диких качок, лисок, фазанів, куропаток, перепелів, поїдаючи їхні яйця. Ондатри нерідко поїдають овочі, пошкоджують греблі ставків та меліоративні дамби, де будують свої норі; знищують раків та двостулкових молюсків, збіднюючи тим самим біоценоз (приміром, там, де немає молюсків, зникає і гірчак). Ондатри також істотно вплинули на флору водойм (вони будують свої хатки з річкових рослин).

3. До Червоної книги СРСР з числа тих, що ростуть в басейні Південного Бугу, занесено кілька рослин-ендемів: тюльпан бузький, який росте на степових схилах, відшаруваннях вапняків у низинах цієї річки (зустрічається він тільки тут), менингія бузька, гвоздика бузька.

Слід сказати, що після другого туру особливих змін у групі лідерів не сталося. Шанси на перемогу збері-

УВАГА, КОНКУРС

гають кілька учасників. Так що третій тур має бути вирішальним. Подаємо його запитання.

ЗАПИТАННЯ ТРЕТЬОГО ТУРУ

1. Усім відома байка Леоніда Глібова про те, «шуку кинути у річку». А тим часом у прибережних водах у тропіках водиться риба, яку, кинувши у глибоку річку, справді можна вловити. Що це за риба? (Автор запитання О. Безп'яток з Устинівки).

2. Релікові рослини — що вони собою являють? Назвіть релікові рослини, зафіксовані на території Кіровоградщини (автори — хлопці та дівчата з екологічного патруля Ульянівської СШ № 2).

3. Доспіхи й шоломи середньовічних рицарів, наски сучасних каскадерів і... дятел. Який зв'язок між ними? (Автор — Ф. Капелюшний, який бере участь в конкурсі разом із своїм сином Мишком).

Відповіді на запитання останнього туру просимо надсилати не пізніше 10 червня ц. р. за поштою штемпелем.

ЖЮРІ КОНКУРСУ-ВІКТОРИНИ.

Зелень, квіти — а як же інакше?

Цей зміном можна було б назвати ідилічним, якби не думка, чи ж найбутні діти цієї дівчинки, появившись, колись на світ, побачать його таким же красивим і квітучим? Адже екологічна обстановка в області на сьогодні є дуже напруженою. Природа гостро потребує допомоги. І це не лише справа тих, «кому гроші платять», а всіх нас. Не ми чекаємо милості від природи — природа чекає її від нас...

Фото М. ЛИТВИНОВА.

можливість запобігти забрудненню поверхневими стоками і підтопленню підземними водами набережної.

Два роки тому в центральній частині міста збудована перша так би мовити черга набережної з благоустроєм прилеглої тер-

кладання дренажних колекторів будівельники з БУ № 2 «Гідроспецбуду».

Вже пізніше, як в центральній частині міста було введено в дію станцію аерації річкової води, що дає можливість збагачувати її киснем, покращувати мікроклімат в цьому районі, а з

Одночасно з роботами в центральній частині міста планується розчистити русло від центру міста до фабрики «Хімчистка». Виконана робота буде сприяти безаварійному проходженню пошени... На Озерній Балці закінчується будівництво регулюючого ставка-копані,

прому» й «Кіровограднеруд-нерудпрому».

На берегах Інгулу розташовано чимало парків, скверів. Взяти хоча б парки імені Космонавтів, імені О. С. Пушкіна, імені Ленінського комсомолу. Але вони погано збережені. Тут могли б допомогти комсомольці, лярі, учні профтехучилища, студенти вузів. Не вистачить тільки ініціатора. Нині міг стати міськом комсомолу, але він чомусь не чинить (незважаючи на те, що в області проходить екологічна мольська екологічна операція).

У цій роботі змогли б взяти участь колективи промислових підприємств та — виробничих об'єктів «Червона зірка», «Діама», заводів «Гідростанція», «Радіовиробів». Чи ж і роздумуватимемо взятися за справу?

І. СЕМЕНОВ, заступник завідувача відділом комунального господарства Кіровоградського міськвиконкому.

Інгул змінює обличчя

На жаль, участі комсомолу в цьому ніякої

торії. Роботи по благоустрою продовжуються і зараз. Будівельникам з тресту «Кіровоградбудбуд» треба закінчити будівництво першого ярусу набережної — руслових експлуатаційних берм. Назустріч одній рухаються дві будівельні організації — ПМК № 140 і ПМК № 37. План будівельно-монтажних робіт першого кварталу цього року перевиконано. Успішно ведуть роботи по про-

підсвіченням у вечірні години цієї аератор, що є культурно-технічним елементом, приємно вписується в архітектурний ансамбль набережної.

В районі парку імені Космонавтів майже п'ять років уже функціонує пляж. Будівельники розширили тут річку до 60 метрів, намили пісок, лівий берег покрили залізобетонними плитами, щоб не розмивався, а правий зробили пологим.

який стане місцем відпочинку і любительської риболовлі жителів прилеглих мікрорайонів.

РОБОТИ по відродженню й оздоровленню річки велися б ще активніше, якби керівники деяких організацій краще допомагали будівельникам. Особливо часті підводять автовідприємства, які виділяють авто-транспорт для роботи на річці; неритмічно відпускають будівельні матеріали кар'єри «Кіровограднеруд-

А ТАК хотілося бути роман- тиком... Особливо тут, на Приморській вулиці, де прихід весни відчувається, здається, раніше, ніж у будь-якому ра- йоні міста. Мабуть, завдяки сусідству з рукотворним мо- водськ зовсім не з романтич- рем. Та я приїхала в Світло- водську метою. Більшість людей, про яких тут розповідається, та названі своїми іменами та прізвищами, лише деяких на прохання самих «героїв» автор не називає.

1. Якого кольору смерть?

Замполіт Світловодської міськрайвідділу внутрішніх справ Г. Ф. Федоренков сказав, що нещодавно тут ста- лося лихо. Від руки наркомана загинула людина.

18 квітня о 20 годині 8 хвилин в чергову частину Світловодського РВВС надійшло повідомлення, що в центральній районній лікарні міста помер громадянин Не- давній С. О., 1964 року народження, член ВЛКСМ, одру- жений, працював старшим пожежником СВРЧ-7. Смерть настала від ножевого поранення.

На місці злочину затриманий М. В. Хабчук, 1962 року народження, безпартійний, одружений, раніше неод- разово засуджений і звільнений з місць позбавлення волі.

Така преембюла цієї трагічної історії. Детально викла- дати її читачам, думаю, не варто, поки слідством не бу- де встановлено все до найменших подробиць. Мене в даному випадку турбує ось що. Преса, інші засоби ін- формативної останнім часом підняли голос проти неспра- ведливих дій, які чиняться слідчими органами, міліцією. Заклики до милосердя щодо злочинців дехто підтри- мує, дехто — засуджує. До Хабчука виявили милосер- дя. 4 лютого 1988 року суд засудив його до трьох ро- ків позбавлення волі за наркоманію. Хабчук з вигодою не погодився і написав касаційну скаргу. Справу пере- глянули, знайшли хибні у її веденні, дії старшого опер- уповноваженого М. І. Каліча кваліфікували як непра- вомірні. Справа надійшла на розслідування, Хабчука 11 березня 1988 року звільнили. А 18 квітня від його руки загинув молодший сержант пожежної частини Сергій Недавні.

Не буду зараз ставити питання про те, чи мали право звільнити Хабчука і наскільки серйозні порушення мали місце з боку оперуповноваженого карного розшуку М. Каліча. Органи прокуратури оперують законами, має ж сприйняття будуватися на емоціях. Однак усе зводиться до того, що наркоманія в Світловодську — поширене зло.

2. Сюжети одного вечора

Надія Ковальова гостям не здивувалася, як видно, приймати у своєму домі співробітників міліції їй не вперше. Позналилися.

Я вже знала, як склалося життя у Ковальової. П'яти- ка, крадіжки, дві самотності, правда, з відстрочкою ви- конання вироку. Зараз ніде не працює. Живе з п'яти- річною донькою невідомо на які кошти. Говорить, бать- ки допомагають. І приятель. Чому не працює? Не може влаштувати в дитячий садок Оленку.

Між іншим, свого часу М. Каліч, як кажуть, усіма правдами і неправдами допоміг Надії влаштуватися на роботу. Нічого хорошого з того не вийшло. Загуляла.

— Надю, вам не хочеться жити по-людськи?

— Хочеться!

Говорить ніби щиро, зі сльозами на очах. Та повірити в її щирість я можу, бо вперше зустрілася з Ковальо- вою. Працівники міліції знають про неї інше. У занедба- ній квартирі Надії часто збираються підозрілі компанії і далеко не завжди вона так широко й привітно відчи- няє двері співробітникам міліції.

Сюжет другий. В Олександра Прохорова були гості, що відразу ж насторожило правоохоронців. Однак це була зовсім не та компанія. Взагалі, Прохоров давно покинув зі своїм минулим. Та й не був він справжнім наркоманом. Чому почав колотися? Можна сказати, «задля спортивного інтересу». Цікаво було. Багато хто починає з цікавості, а потім...

— Олександр, а як поставилися на роботі до твого «захоплення»?

— По-перше, дізналися про це через рік після того, як я перестав колотися. Дивляться на мене як на зло- чинця. На зборах, коли голосували за моє покарання, я відчував, що нікого моя доля не турбує. Їм би шви- дше закінчити. Я розумію, у людей свої справи, турбо- ти, але прикро вражає людська байдужість.

І, нарешті, сюжет третій — сповідь колишнього нар- комана зі стажем.

3. Де цей лимонний Сінгапур?

— Тільки не називайте мене по імені, — попередив він. — Нехай буду Колею чи Васею. І нічого з біогра- фії. Відразу зрозуміють, що це я.

Мені хотілося зіронізувати, мовляв, ви такий знаме- нитий у Світловодську, та вчасно подумала, що Коля чи Вася (хай буде так) має рацію. Виразити людину з двома ув'язненнями на предмет наркоманії не так важко. А він продовжував:

— Дівчі я вже був над прірвою. Чому почав колоти- ся? Вбачав у цьому щось романтичне(!). На той час про наркоманію у нас говорити заборонялося. Притони — це десь у Сінгапурі чи що. Що вони можуть завестися у Світловодську, ніхто такої думки не дозволяв собі. А притони існували. Наркоманом я став запеклим. Дів- чі, як уже говорив, прірва дихала мені в обличчя. Дівчі мене рятувала... в'язниця.

— Ви впевнені, що врятувала?

— Суб'єктивно — так. Але об'єктивно ніхто ні від чого не застрахований. Знаєте, я зараз цікавлюся філо- софією. Переконали, що коли людина сама не захоче звільнитися від того, що веде її до морального і фізич- ного самознищення, ніхто їй не допоможе. Необхідна протидія. Я знайшов таку протидію у спорті. Тепер мо- жу думати, що мене врятувало захоплення спортом і... філософією, релігією.

— Ви вірите в бога?

— Моє ставлення до релігії складніше, і зараз не час для дискусій.

— Що може запобігти лиху, яке іменують білою смертю?

— Пропаганда. Але підходити до цього треба по-люд- ському. Більше анонімності, тому, що суспільство іноді

СВІТЛОВОДСЬКА

з погляду неромантичної людини

не тільки не допомагає вибратися з прірви, а ще й штовхає вниз того, хто хоче це зробити. Я міг би дещо розповісти із власного досвіду, але не хочу, щоб мене впізнали.

4. Про що говорять в домі самогубця

Про віршовку у домі самогубця говорити не прийнято. Та коли б ми раніше почали боротьбу з наркоманією, не пишавшись тим, що притони лимонного Сінгапуру чи штату Меріленд у США від нас далеко, можливо, не бу- ло б справи наркомана Васильєва, 1965 року народжен- ня, кілька разів ув'язненого і знову після повернення з місць не надто віддалених спійманого на гарячому спів- робітниками Світловодського РВВС. Не було б справи наркомана Погрібного, який при затриманні застосу- вав зброю і поранив міліціонера. Не було б, нарешті, трагічної смерті Серьожі Недавного від руки нарко- мана.

5. «Душу відвести»...

Олена Б. поставилася до нашого знайомства скеп- тично.

— Чим моя персона може зацікавити кореспондента? Живу тихо, мирно.

— Не блязної, — сердито застеріг начальник карно- го розшуку В. О. Басалик, — краще розкажи, що при- водить вас до користування зіллячком?

— Це ви про мене? Вікторе Олександровичу, опам'я- тайтесь. Яке зілля? Мачок? План? У мене доньці чотири місяці. Ви що? Не вживаю.

— Олено, — перебила я, — ми вас не звинувачуємо. Запитуємо, що ви думаєте з цього приводу.

— Слухай, давай по-дружньому, на «ти», — несподі- вано запропонувала вона, — я тобі про життя все роз- повім.

— Ти що, циганка?

— Циганка не циганка, але дещо знаю. Виговоритися хочеться. Що було, то було. І зіллячко, і все таке інше. Хотіла в мене...

— Припини. Що ви всі на життя валите! Гадаєш, у ме- не воно трояндами завітчане? Навіщо колотися почала!

— Що це приносить, поки сама не спробуєш, не зро- зумієш. Це я тобі як другові кажу.

— Ну, спасибі! Шукай інших друзів.

— Нічого мені не потрібно. Мій друг — пляшка. Тй, ріднесенький, я про все можу повідати.

— Здається, в тебе ще дружки трапляються, — знову втрутився Віктор Олександрович.

— Трапляються. Заходив один у неділю. Ох, каже, Ленко, мабуть, я людину вб'ю. Ніби відчував.

— Хабчук?

— Він.

Я не переконана за абсолютну точність відтворення діалогу. Ми розмовляли у нічному місті, записів я не робила, але потім кілька разів вражено перепитувала Віктора Олександровича, чи справді Олена говорила про Хабчука. Так, справді.

6. Жокей-восьмикласник та інші

Задумувала цю статтю, не сподіваючись, що розмо- ва про наркоманію займе стільки місця. Навпаки, мені хотілося розповісти про хорошу молодь Світловодська. Її багато. Вона вчиться, працює, захоплюється, робить свої перші відкриття. Я могла б розповісти про юних брейкерів, які під керівництвом двадцятисемирічного токаря заводу «Пластик» Є. Силкіна тричі на тиждень збираються на репетиції у будинку культури імені В. І. Леніна. Могла б розповісти про юних радіолюби- телів з дитячо-юнацького клубу «Олімпік», які під ке- рівництвом Л. А. Паська встановили радіоконтакти лед- рівництвом Л. А. Паська встановили радіоконтакти лед- ве не з усім світом. Сама чула, як восьмикласник Саша Журавльов спілкувався з англійським джентльменом прекрасною англійською мовою.

Але далеко не вся світловодська молодь охоплена гуртками, відвідує спортивні секції. Більшість ска- ржиться на нудьгу, нецікаве дозвілля. Справді, у молоді Світловодська не такий широкий вибір розваг. «Спор- тивні зали вечорами порожні, — скаржаться світловод- ські школярі. — У кафе часто не підеш. Їх мало і кише- ням тих, хто вчиться, ні «Славутич», ні трохи дешевше кооперативне кафе «Арарат» не доступні.

Ось що говорить секретар комітету комсомолу шко- ли № 10 Тая Соболь:

— Як ми раділи, коли відкрили кафе «Візит». Мріяли, що будемо вечори влаштовувати. Місяців зо два тут так і було, незважаючи на дорожнечу. До речі, хіба обо- в'язково, щоб у вартість квитка входив нав'язливий асортимент? Можливо, я не хочу морозива. Та ми ходи- ли у «Візит». Але дуже скоро воно перетворилось у збіговисько наркоманів. Я особисто туди ходити бояла- ся. Тепер його взагалі закрили.

Звичайно, той, хто по-справжньому зацікавлений якоюсь справою, знаходить вихід. Але де гарантія, що цей вихід не буде пов'язаний із якимись правовими порушеннями. Тепер я розумію, чому у Світловодськ- му РВВС мене познайомили з восьмикласником Саш- ком Кириленком. З 1983 року хлопець стоїть на обліку в інспекції у справах неповнолітніх. У чому ж прови- нився? Коли вперше почула про «злочини» Сашка, мені стало... весело. Виявляється, він — конокрад. Змалечку закоханий у коней, десяти років почав красти їх на фермах.

— Куди ж ти їх потім діваєш?

— Відпускаю. Вони приходять на місце. Коні розумні!

— А чому б не попросити, навіщо красти?

— А хто мені дасть? Ще й батогами вперіщити мо- жуть.

Ах, ти мій жокей-хлопчику! У Світловодську немало бажаючих зайнятися кінним спортом. Не таких фанати- ків, як Сашко Кириленко, звісно. Він улітку жив на ивар- тирі в Олександрії, аби відвідувати кінноспортивну секцію.

Та справа не тільки у фанатизмі. Що там говорити про коней, коли в приморському місті проблема навіть із яхт-клубом. На заводі чистих металів добре знають, що означає вибити місце для яхт-клубу, хоч яхтсмени тут першокласні (нині готуються до походу за маршру- том Світловодськ — Одеса — Варна).

У місті є палац спорту, спортивна школа, але, як роз- повідав інспектор інспекції у справах неповнолітніх (ІСН) Г. І. Лахмотько, повністю вони себе не виправдо- вують. Нерідко пустують простори зали палацу культу- ри імені Леніна.

— Коли б ти знала, — говорив мені знайомий ще по кіровоградській «Конвалії» керівник ансамблю бально- го танцю В. Савченко, — як важко тут пробити ідею! А потім говоримо: наркоманія, злочинність...

Час рішуче діяти всьому суспільству проти цього зла. Чому з наркоманами борються лише міліція, чому нудь- гуючі хлопчики блукають парком імені Шевченка в по- шуках пригод, а Сашко Кириленко краде коней, щоб покататися?

Валентина ЛЕВОЧКО,
спецкор «Молодого комунара»,
м. Світловодськ.

28 травня 1988 року

(дітей у начальника ще немає, дружина живе і не з'являється в цьому місті).

Пристрасті розпалилися з новою силою, коли в мехколоні довідалися, що колективові збираються виділити ще одну квартиру. Віт, всі розуміли: отримати її має Марчук. Хлопець он скільки років стоїть на черзі. І тут несподіваний поворот: начальник і голова профкому Савенюк починають «готувати» членів профкому до «одностайного рішення» про виділення майбутнього житла... Савенюку. Група працівників підприємства пише обуреного листа на адресу міськвиконкому з вимогою — припинити безчинство. Все завершилося зовні благополучно.

ських засадах. Відповідно, оплачувалося все з державної кишені.

Володимир цікавився у кількох будівельників: правда це чи ні, що «викроєте» час для протизаконного будівництва? Одні, як водій бетоновоза, а пізніше підсудний Микола Зубарев, ховали очі, дехто їхні прізвиська до офіційного слідства люди просили не вказувати — М. Ч. І стверджував: так, усе правда.

Якось після одних із недавніх зборів колективу, керівники попросили залишитися тих, «хто був зайнятий на гаражах». Тоді й налякнули «довіреніми людьми», котрих ясна річ, заробітками і увагою начальства не обділяло, на простий викид: не вже так важко вам, молодим та дужим, прочитати отого «очкарика»?

А СУДДІ ХТО?

Запитання не риторичне і ніякого відношення до літературної класики не має. Судове засідання вела народний суддя Кіровоградського району А. Р. Кокоріна, допомагали їй народні засідателі В. Н. Стрельченко, Т. Н. Грабовська, був прокурор району І. С. Вихров, адвокати, секретар. Викликалися свідки, враховувалася «думка колективу», який представляв комуніст М. Г. Дурнов. Зовні все правильно, пристойно, об'єктивно. Але тільки зовні...

— Це був не суд, а фарс, — категорично висловилися працівники бухгалтерії мехколоні (свої прізвиська вони назвали відмовилися, пояснивши все просто: демократія демократія, а щоб не довелося нам часом поклатися заяви на звільнення).

Що ж, спробую пояснити їхню категоричність, оскільки й мені довелось бути учасником відкритого судового засідання. До речі, визначення «відкриті засідання» не зовсім точне: в залі сиділи лише члени колективу, до якого безпосередньо входять підсудні, керівники, кілька працівників управління.

Тепер про свідків. Беру на себе сміливість назвати кількох із них «підсудними», адже троє — Ніколаєв, Мельник та Луньов — повністю змінили попереднє показання.

— Нічого не пам'ятаю, п'яним був, — стіна плечима безпосередній учасник драми Ніколаєв. — Невже це я підписував? — дивувався, розглядаючи протокол попереднього зізнання.

— Чи були п'яними? — перепитувала Людмила Мельник. — Хтозна, запах спиртного чула, але ж в автобусі стільки людей було!

— Зайшов у вагончик, а хлопці в шахи грають (сміх у залі), — це вже водій Луньов.

Ось тут би прокуророві і «власть утворити» (пам'ятає традиційне попередження суду: за брехливі показання свідки можуть бути притягнутими до кримінальної відповідальності). Та І. С. Вихров відбувся лише вимогою прийняття санкції до Ніколаєва. На жаль, безуспішно.

І тільки головний інженер (тепер уже колишній) Ледахівський та черговий слідчий Шорников (на суді він був у якості свідка) проявили послідовність та об'єктивність. Це завдяки їм підсудні були визнані винними у скоєнні злочину (надзвичайно важливий момент, бо всі троє твердили, що борювалися з Марчуком мало не по-дружньому, такі собі, дитячі забави).

«У судовому засіданні встановлено, що на робочому місці було організовано колективну пиятику. Стан сп'яніння підсудних і став причиною скоєння злочину...»

Факт цей було залишено адміністрацією та громадськими організаціями без обговорення, а на зборі, де обговорювалося взяття Бойка, Філонова і Зубарева на поруки, підсудні не були навіть запрошені...

(Із матеріалів судового засідання).

— Як там збори? — дивувалися працівники бухгалтерії. — Все вирішувалося у вузькому колі керівників та їхніх поплічників. Свідків

вони теж гуртом «обробили». Треба ж було якось рятувати отих алкоголиків, тупих виконавців волі «покровителів». От вам і гласність, демократія.

Щодо «алкоголиків» — то тут явне перебільшення. Він один, алкогोलік — Філонов, примусово лікувався у відповідному закладі, що й зазначено на суді. Та ще Зубарев свого часу відбував покарання за скоєння злочину. Віт мова не про це: я вірю, твердо переконаний в правоті позиції людей, котрі на жаль, побажали поки що залишитися «інкогніто» — так, все вершилося у «тісному колі».

Дивно, але факт: комуніст Микола Григорович Дурнов на суді вступав у ролі громадського захисника інтересів... підсудних.

— А чому не громадського звинувачувача? — пам'ятається, здивувалася народний суддя А. Р. Кокоріна.

Запитання те залишилося без відповіді. Та, певно, багато хто, як і я, подумав: а й справді, чому, адже розправу ачинили озвірілі пройди-світи (щоправда, з чудовими характеристиками, виданими суду керівниками-«покровителями») над порядним, активним, доброзичливим хлопцем, котрий, якщо й має недоліки, то тільки один — борється, відстоює, ріже правду-матинку в очі. Це не прос? симпатія кореспондента чи особисте враження, це — думка багатьох, з ким доводилося спілкуватися. Це — думка трудового колективу.

Комуніст Дурнов зачитав: колектив просить суд не позбавляти «триїцю» волі, а передати на поруки. Суд врахував побажання.

Володимир Марчук не заперечував:

— Хай перевиховуються в бригаді, я зла не таю...

Пізніше він зізнався:

— Не витримав тиску «зверху», та ще донька Зубарева (тільки-тільки дитина почала) мене розчулила. Була вона з мамою на суді...

Наступного дня Зубарев з ним навіть не привітався, тільки глянув зневажливо: то чия, мовля, взяла? Гору й справді взяла їхня: два роки умовно, як підтвердив працівник органів внутрішніх справ К. Шорников, котрий викликав для Марчука швидку допомогу і бачив його стан, це й справді «легкий переляк». А суд став «грою в правосуддя».

У мене теж виникли сумніви, з якими й поспішав поділитися зі служителями Феміди. Під час засідання кілька разів мова заходила про гаражі, квартиру, фігурував і термін «помста». Чому ж ві, довідчені юристи, не надали їм значення? Самі розумієте, момент важливий. За що саме судити — за злочин, вчинений із «хуліганських мотивів», чи за навмисні дії, відверту помсту...

На моєму столі кілька довідок, розрахунки Володимира Марчука, в яких він намагався довести: на спорудженні гаражів без зловживань не обійшлося. Не поспішати мого з висновками, гадаємо, своє слово тут скажуть компетентні правоохоронні органи. Прочитую лише копію іншого документа — скарги мешканців гуртожитку мехколоні № 7 секретарю партійної організації І. З. Кулинич:

«Доводимо до вашого відома, що 9 грудня 1987 року о другій годині ночі в гуртожитку з'явилися начальник мехколоні Марченко та головний інженер Ледахівський. Вони були в нетверезому стані, будили мешканців, котрі вже відпочивали, поводитися грубо...»

Товариш Марченко, підійшовши до ліжка, на якому спав А. Солоха, підняв ковадру і запитав: «Ти ноги сьогодні мив?»

Не знаю, що відповіли вам, товариш начальник, підлеглий А. Солоха. Добре, якщо не розбурхав зі сну і запитав зустрічно: «А ти руки мив, коли збирався нами керувати?»

Бо й справді: і долі довіряти, і вершити добрі справи можна тільки людям з чистими руками.

Микола ЧЕРНЕНКО.

м. Кіровоград.

КОНТРОЛЬ ГЛАСНІСТЬ ФІЄВІСТЬ

Куди подіти дітей!

ВІДПИСАЛИСЯ

«Відповідним

службам доручили...»

Ще в лютому «Молодий комунар» піднімав питання про стан справ із приміщеннями для обласної станції юних техніків. І, як завжди після критичної статті, редакція газети чекала відповіді від голови Кіровоградського міськвиконкому товариша М. І. МОСКАЛЕНКА. Відповіді не було. Ми нагадали 23 квітня. Але міськвиконком знову мовчав. Зате прийшла відповідь від завідувача міськвиконкому В. П. Дриги.

Відповідь міськвиконкому стала класичним прикладом відписки. Бо те, що всі «рішення по виділенню старих приміщень станції юних техніків є напівзаходами», що потрібно будувати нове приміщення — відоме і читачам, і редакції. Те саме говорилося і в критичній публікації. А ми б хотіли знати: що робиться для цього, як скоро справа зсується з місця, зрештою, хотіли б побачити повну і серйозну відповідь на публікацію «Діти, діти, куди вас подіти» (20.02.88) від голови Кіровоградського міськвиконкому М. І. Москаленка.

Так говорять завжди, коли не хочуть чи не можуть сказати конкретно. Дослідно написав слова, вписані в заголовок, заступник генерального директора по кадрах Кіровоградського виробничого об'єднання «Червона зірка» Ю. І. ПУХАР, відповідаючи на критичну кореспонденцію в газеті за 6 лютого «Практика без практики». В публікації мова йшла про незадовільний стан проходження практики учнями СПТУ № 4 на підприємстві.

— Начальникам цехів, у яких проходять практику учні СПТУ, доручено предметно розібратися, де трудяться чи будуть трудитися практиканти, як організована їхня робота. Доручено розібратися, щоб ліквідувати недоліки, відзначені в газетній публікації.

Ще кілька слів у відповіді заступника директора сказано про «формалізм шефської роботи комітету комсомолу об'єднання: визначено заходи підвищення ролі комсомольців і молоді в трудовому й моральному вихованні учнів профтехучилищ» і тому подібне...

Одне слово, не відповідь, а формальна відписка. Та про найголовніше не сказано у відповіді жодним словом — про майстерні училища. Вони досі не добудовані, обладнання не налагоджене, хоч другий навчальний рік минає для учнів СПТУ № 4 у новому корпусі. Майстерні не спроможні виготовляти продукцію. Керівництво ж «Червоної зірки» з року в рік обіцяє учням у своєму договорі з училищем завершити будівельні й налагоджувальні роботи...

Закінчується навчальний рік. Через кілька місяців почнеться новий. Чи матимуть змогу учні училища практикуватися у власних майстернях? Про це ми хотіли б почути від їхніх шефів з «Червоної зірки».

ПІСЛЯ ВИСТУПУ «МК»

«ПІШЕМО УВЕЧЕРІ КОЛО КЛУБУ...»

Під таким заголовком у номері «Молодого комунар» за 13 лютого 1988 року було вміщено листа читачів з Ульяновського відділку радгоспу Мало-віскіського цукрокомбінату, де йшлося про недоліки в роботі культурно-освітнього закладу. Відповідь на цю публікацію надіслав голова профкому Мало-віскіського цукрокомбінату В. І. НЕЖИВЕНКО:

— Критичний виступ обговорено на зборах трудового колективу відділку, на агросесії із запрошенням керуючих відділку і головних спеціалістів радгоспу та на за-

сіданні профкому цукрокомбінату. Викладені в листі факти частково малі місце. Протягом лютого-березня керівництво радгоспу подбало про ремонт клубу Ульяновського відділку. Силами художньої самодіяльності підготовлено концерти до свят Радянської Армії, 8 Березня, щотижня проводяться вечори відпочинку з участю БІА та хорів-ланки. Агітбригада відділку організовує також вечори відпочинку в інших підрозділах радгоспу.

Агітбригада клубу «Цукровик» профкому Мало-віскіського цукроком-

бінату протягом трьох місяців ц. р. трічі виїжджала у відділки буряко-радгоспу для участі в організації вечорів відпочинку.

Обком профспілки АПК виділив шість тисяч карбованців на придбання електромініструментів для БІА Ульяновського відділку та клубу «Цукровик» і костюмів для відділкового хору-ланки. Буде придбано також магнітофони для клубів.

Нині клуб Ульяновського відділку буряко-радгоспу працює за розкладом. Наказом директора цукрокомбінату призначені відповідальні за роботу клубів по відділках.

Хоч листа й не було надруковано

Наша постійна читачка Оксана Кушка з села Куцеволівки Онуфріївського району у листі до редакції писала: «Я листуюся з подругою з Болгарії. Отримала від неї бандероль і підготувала їй подарунок від себе. Коли пішов у своє Куцеволівське відділення зв'язку, щоб відправити пошту, мені відповіли, що закордонні відправлення не приймаються. Звернулася в Онуфріївку, але там не знали, як це робитися. І порадили звернутися в обласний відділ зв'язку. Та мені потрібно цілий день добиратися до Кіровограда, а я навчаюся в школі...»

Копію листа ми направили в Кіровоградське обласне виробничо-технічне управління зв'язку. Відповідь заступник начальника управління Ю. О. ГУЦАЛЕНКО:

— За неприйняття міжнародного поштового відправлення наказом начальника Онуфріївського відділення зв'язку начальника Куцеволівського відділення зв'язку А. І. Зайці знижена премія на 50 процентів за підсумками роботи за 1 квартал. Оператор відділення зв'язку В. М. Лавренко, яка відмовилася прийняти міжнародне поштове відправлення, звільнилася з роботи.

Зараз в О. Кушки прийнята поштука в Болгарію. Онуфріївському відділенню зв'язку вказано посилити контроль за прийманням міжнародних поштових відправлень.

За цей неприємний випадок з вини організації зв'язку приносимо свої вибачення.

«Вилікувати лікарню»

Під таким заголовком 9 січня газета опублікувала кореспонденцію позаштатного автора про проблеми Олександрійського міського протитуберкульозного диспансера. Відповідь на критику надійшла від заступника завідувача відділом охорони здоров'я обласного комітету Т. Г. ГУТНИК:

— За інформацією головного лікаря обласного тубдиспансера А. Г. Пантелєєва в нинішньому році передбачається ремонтувати дах головної будівлі і господарського корпусу Олександрійського протитуберкульозного диспансера. Підключать заклад до мережі центрального опалення, будуватиметься чин реконструюватиметься поліклінічне відділення. Всі ці заходи узгоджені з виконавчим комітетом Олександрійської міської Ради народних депутатів.

ІГОР КАБУЗЕНКО

Читаючи періодичні, розумів, що в Білорусії та на Україні почали забувати рідну мову. Багато людей вважає, що це об'єктивний процес і що подібного не уникнути. Дехто називає це «інтернаціоналізмом в дії». Але погодитися в таким «висновкам» не можу. Вони — результат мислення, що бере початок з часів культу особи, з часів застою.

цього виду спорту в області, цікавлюся науковою літературою, але українською мовою її не знаходжу. Тому й сам погано розмовляю нею. Не кращі справи й у інших моїх однолітків.

Олена АНТЕЦЬКА

Як мізерно мало знаємо ми культуру братніх народів, хоч живемо в одній радянській сім'ї. Наша байдужість починається з байдужості до

рідної мови можна обійтися. Про нашу мову стали більше писати, говорити, і я роблю висновки — її доля хвилює багатьох. Незабаром закінчу школу. І так хочеться не забути того, про що дізналася на уроках української літератури. Пишу твір, але, Василю Івановичу, не ставте мені оцінки, на таку тему треба писати не заради оцінки, а задля нашого духовного самоочищення!

долю нашої мови, народу має вікову традицію. Прислухаймося до голосу історії!

Вікторія ІВАНОВА

В нашому класі 8 учнів, які протягом десяти років не вивчали українську мову. Незабаром усі ми одержимо атестати зрілості. В цій акції вбачаю долю формалізму, адже про яку зрілість може йти мова, якщо так звані певничачі не знають творчості жодного українського письменника.

Тарас ШАПОВАЛОВ

Впевнений, що слова В. Маяковського з вірша «Борг Україні» — «Раз-учите эту мову на знаменах-лексиконах алых, — эта мова величава и проста...» були звернені не тільки до росіян, але й

словесності. Вона розповідала, що коли сім'я стала жити в Кіровограді, то, як зінцю ока, берегли любов до рідного слова. Але були такі люди, які за це ображали усіх нас словом «націоналісти». Я прочитала все, що написав мій дідусь і нічого «націоналістичного» в них не знайшла. Він писав про рідну землю, трудивників. Я вірю, що настане такий час, коли всі ми добре зрозуміємо рідну мову і навчимося поважати патріотичні почуття людини будь-якої національності.

Микола КУЗНЕЦОВ

Я чув, якими поганими словами називають мій народ за те, що він цурається рідної мови. Побував майже в усіх областях України, але тільки в західних чув, як спілкуються українською.

мачиться як самозречення, самозабуття, зневажливе ставлення до свого народу, його культури, мови. Коли пізнаємо культуру, мову інших народів, стаємо стократно багатшими. Як мені хочеться, щоб всі люди не на словах, а на ділі поважали один одного, як хочеться, щоб в результаті перебудови настав такий час, коли б не знати рідної мови було б неможливо. Хочу стати вчителькою української мови і літератури, щоб внести свій посильний вклад в справу патріотичного виховання школярів.

Ігор СКРИПНИЧЕНКО

Я буваю у свого товариша в Естонії і радію, що мій друг добре знає естонську мову, спілкується нею з товаришами. Не розумію, як сталося, що у нас на Україні є такі, що соромляться розмовляти українською! Знаю: за кордоном зачитуються творами Т. Шевченка, Лесі Українки, І. Франка, Ю. Яновського, О. Гончара... Чомусь думаю, що мої однокласники, яких батьки звільнили від вивчення української мови і літератури, знають про Україну менше, ніж закордонні читачі.

Пишу твір, а перед очима постає образ великого В. І. Леніна, який до останньої хвилини свого життя жив турботами про непорушну єдність народів. Нам потрібні його заповіді, але не для цитат, а для того, щоб «по Леніну і діяти, і мріяти!».

Олена САВРАНОВА

З дитинства я практично розмовляю російською, але рада, що опанувала й українську. Люблю поезію Олександра Олеся. Ще в 9-му класі вчитель познайомив клас з його творами і всі ми вивчили вірш «Чари ночі». Нині я постійно читаю О. Олеся. А взагалі через кожні два дні я вивчаю один з віршів українського або російського поета напам'ять. Як приємно усвідомлювати, що в моєму серці живуть рівноцінно дві братні мови. Своїх віршів ніколи не писала, але ризикну твір закінчити такими рядками:

Українська любя мова,
Назавжди зі мною
буду!
Рідну пісню, рідне
слово
Ні, не хочу я забути,
Хай же чуєть знов
і знову,
Хай же знають, що мені
Рідна пісня, рідне
слово,
Наче сонце в вишні!

*"Мужай, прекрасна
наша мово,
Серед прекрасних
братніх мов."*

Переконаний, що справжній інтернаціоналізм там, де на основі національної гордості розквітає любов і повага до всіх народів СРСР, до всіх народів світу.

Я не дуже довіряю тим учителям, які за десять років мого навчання в школі так жодного разу й не заговорили з нами українською мовою. Ніколи не чув, щоб хоч один із представників керівних комсомольських органів, які побували в школі, показали приклад, як треба ставитися до рідної мови.

Якось слухав інтерв'ю в батьками космонавта Муси Манарова (вони живуть на Україні), які розповідали: синові в початкових класах сказали вчителі: дітям офіцерів, які прийшли з інших республік, дозволяється не вивчати мову корінного населення союзної республіки. Але батько М. Манарова націпив сина на вивчення мови народу, серед якого йому доведеться жити. Нині космонавт добре володіє російською, українською, казахською мовами. Ось таку батьківську педагогіку називаю інтернаціоналістською!

Наталя ШАПОВАЛОВА

Юнаки часто вихваляються, що вміють добре танцювати «брейк-данс», але, як мені здається, танцювати «гопак» складніше. Ось би хлопцям і показати своє молодечество! Думаю, що, виховуючи гордість за наше прекрасне мистецтво, рідну мову, молоді перебори в собі потяг до так званої масової західної культури. «Так вдармо ж в струни, та в струни дзвінкії, хай всюди почують: а хто ми такі!».

Сергій ВОЛЬДЕМАЕР

Що ж сприяє забуттю української мови? Думаю, що в нашій республіці мало видається науково-технічної літератури рідною мовою, а якби така література виходила б рівномірно російською й українською, то читач зрозумів би: без знання обох мов йому не обійтися. Я захоплююсь шахами, був неодноразовим призером із

свого, рідного. Як точно це помітив поет В. Сосюра, який писав: «Не можна народів любити дружно, якщо ти не любиш Віраїни». Для мене любов до рідного народу і народів-братів нероздільна, єдина!

Серед моїх однокласників є такі, що не вміють спілкуватися українською, цураються її та ще й хизуються своєю неосвіченістю. Думаю про таких словами прислів'я «хвалиться гриб шапкою, під якою голови немає».

Віктор САФОНОВ

Мова — це засіб збереження народу. Коли існує національна мова, то живе й сам народ. Як правильно говорить О. Т. Гончар: «Втрата мови, хай навіть нечисленного народу, збіднить не лише лінгвістичну культуру людства, вона неминує збіднить і культуру вселюдську».

У різні часи українську мову намагалися знищити, задушити. Так було у часи самодержавства. Великих втрат зазнало наше письменство в роки сталінських репресій. Але я вірю, що не знайдеться сили, аби умертвити мову багатомільйонного українського народу. Одного не можемо зрозуміти, чому дорослі дяді і таті звільняють своїх дітей від вивчення української мови.

Можливо, що вони не роблять зі свого бажання, але ж така практика — не прояв насильства над дітьми, які покладаються на авторитет своїх батьків. Пройде час і діти, ставши дорослими, не порадіють такій нігілістичній запопадливості. Нам треба зрозуміти все, говорячи словами О. Гончара, щоб вирости не безпам'ятними, щоб почувати себе людиною в гідності і честі.

Оксана СИДОРЕНКО

Я народилася і живу на Україні. З дитинства чула українську мову тільки вдома і на уроках української мови та літератури. Вчителі, які викладають інші предмети, ніколи з нами українською мовою не розмовляють. Мабуть, не вміють, або ж підкреслюють тим самим, що без

Віктор ГУЛОВ

На одному з уроків російської літератури я написав, що моїм улюбленим поетом є Т. Г. Шевченко. Вчителька зробила мені зауваження, мовляв, найулюбленішим поетом може бути тільки один з російських письменників. Я люблю багатьох майстрів слова братньої російської літератури, але чому Т. Г. Шевченко не може бути моїм улюбленим поетом?

Віталій ПІНЧУК

Горе тому народу, який цурається свого роду, культури і навіть свого голосу! Неваже із забуттям української мови ми забудемо героїв Запорізької Січі, славних боженьків, і тих, хто поліг на українській землі в роки Великої Вітчизняної війни? Треба нам, комсомольцям, переконувати молодих братів і сестричок у тому, що з любові до рідної мови починається велике всесвітнє братерство. Хочу здобути професію вчителя української мови і літератури, щоб, як наш учитель, відчувати ще більшу відповідальність за справу виховання підліткового покоління на ленінських інтернаціональних традиціях.

Богдан СТОЯН

Тільки після Великої Жовтневої соціалістичної революції українська мова стала по-справжньому рівноправною «серед прекрасних братніх мов». Читаю газети — багато в них матеріалів про часи культу особи. Мене вражає, як могло статися, що за любов до рідної мови людину вивисували в націоналізм, а за носіння вишиваної сорочки могли й розстріляти. Якось наш учитель прочитав у класі вірш поета-романтика 20—60-х років минулого століття Антіна Могильницького «Рідна мова», і я виписав такі рядки:

Нопе собі ім'я даймо,
Вже не русин, якесь
інше!

Але, браття,
пригадаймо,
Що з язиком плем'я
гине!
Як бачимо, тривога за

*такою була тема останньої
письмової роботи, яку писали
випускники тринадцятої десятиріччя м. Кіровограда. Пропонуємо окремі уривки з учнівських творів, запропоновані газеті вчителем української мови і літератури СШ № 13 В. І. Каюковим.*

до всіх народів СРСР. Але я хочу, щоб над цими словами і над змістом всього твору, перш за все, подумали самі українці.

Андрій ВОЛОШИНОВ

Нещодавно дивився телеміст «Винищег—Львів». Бачив слізи на очах канадців українського походження, коли вони чули українське слово. І зрозумів, що таке мова в житті людини, мабуть в цей час дійшов до мене зміст вистову Т. Шевченка:

«Ну що б, здавалося,
слова...
Слова та голос —
більш нічого.
А серце
б'ється-ожива,
Як їх почув!».

Дуже хочу, щоб рідна мова звучала повноголосно, радісно, щасливо!

Людмила ПИЛИПЕНКО

В моїй сім'ї українську мову поважають. Мій дідусь (О. Моторний) був письменником, бабуся — вчителькою української мови. Мама також здобула професію вчителя української

В селах рідної мені Кіровоградщини також розмовляють українською, але деякі мої ровесники називають жителів села, вибачте за відвертість, «жлобами». А насправді «жлоби» — це ми, ті, хто цурається і зрікається свого. Одного разу з Карпат повертався додому. До вагона зайшла група литовців. Попросив, щоб вони розмовляли російською, бо хотів зрозуміти, про що вони говорять. Тоді литовці попросили, щоб я поговорив українською мовою. Я охоче перейшов на українську і запитав, чи зрозуміли вони мене. «Українською не розуміємо, — відповіли вони, — але, коли чуємо українську мову, то розуміємо інше — люди не цураються свого». Далі литовці сказали, що українці як народ загинуть, якщо в республіці не зміняться ставлення до мови. Я не знав, що мені на це відповісти, але хочу, щоб такий діагноз ніколи не підтвердився.

Світлана ГРУЄНКО

У словнику я прочитала, що означає слово «нігілізм». А воно тлу-

* * *

Скажу, що з трепетом прочитав твори своїх учнів, випускників цього річчя. Протягом трьох років навчав учнів рідної мови, літератури. Якими вони виходять в життя, якою буде їхня життєва позиція, як цінуватимуть духовні скарби народу? — на ці питання давали відповідь випускники, пишучи письмову роботу.

Майже кожен урок розпочинався літературною п'ятихвилинкою, на яких уні знайомилися з матеріалами «Літературної України», часописів — «Вітчизна», «Кіт», «Жовтень». Вдмухувалися в кожен рядок виступів О. Гончара, П. Загребиних, які торкалися питання збереження рідної мови. В центрі уваги школярів була й матеріалом обласної періодики на цю тему. Все це так чи інакше позначалося на стилі мислення учнів. Роботи в них різні, але особливістю є те, що писали вони на основі власного досвіду, власного розуміння поетичних творів, чувати свою відповідальність за долю перебудови, велике і непорушне побрагубляється ті золотники мудрості, які надбали ви на уроках, нехай непорушні! Хай не роздороговказом для вас залишається слова Т. Г. Шевченка: «Учіться, брати мої, думайте, читайте, і чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь!».

Василь КАЮКОВ,
відмінник народної освіти УРСР.

Інформує Укоопторгреклама

Одяг починається з тканини

Тканина дає простір фантазії, пропонує творчо помислити. Проте підібрати потрібну все ж непросто. Необхідно, щоб і колір був до лиця, і тканина відповідала моделі, яку ви вибрали.

Магазини «Тканини» та універмаги споживчої кооперації пропонують до весняно-літнього сезону.

ШОВКОВІ ТКАНИНИ

Здавна прикрашали вони жінок. Не відмовляються від одягу з цієї чудової тканини і в наш час. Адже сучасний силует особливо «тягнеться» до шовку з його легкістю, м'якістю, барвистістю.

Шовкові тканини відзначаються тонким, гармонійним поєднанням кольорів малюнка з фоном тканини. Діапазон їх призначення дуже широкий. З м'яких пластичних шовків шийють сукні, костюми, спідниці. Для вечірніх нарядів підійде шовк з ефектною обробленою поверхнею — атласною, або легкі прозорі тканини.

БАВОВНЯНІ ТКАНИНИ

Вони знову в моді. Сатиш, ситець..., той, що нахвалявали ваші бабусі, з задоволенням носить і молодь, і літні люди. І недарма. Адже тканини добре пропускають повітря, тому у спеку в них зовсім не жарко. Вони добре переносять прання, не електризуються.

Не обійшли увагою бавовну й художники: тканини відрізняються сучасністю малюнка, яскравістю барв.

Укоопторгреклама.

ФОТО-ЩОДЕННИК ВАШОГО ЖИТТЯ

Фотографія — зримий запис минулого. Ілюструючи наші спогади, вона допомагає неначе знову пережити неповторні миттєвості життя, через роки повернутися до пам'ятних подій.

Якщо ви вирішили зайнятися захоплюючою справою фотографування і не знаєте, на якій моделі фотокамери зупинити свій вибір, радимо звернути увагу на

«ЛОМО-КОМПАКТ»

Це фотокамера «кишенькового типу» на повний формат кадру (24×36 мм).

Фотоапарат має ширококутний світлосильний об'єктив і автоматичний програмний затвор-діафрагму.

Діапазон видержок: від 1/500 до 2 секунд, а при користуванні лампою-спалахом — 1/60 секунд.

Достатньо встановити чутливість плівки та сфокусувати об'єктив — все інше фотоапарат зробить сам.

Фотокамера — маленька і легка, зручна і надзвичайно проста в користуванні.

ПРИДБАТИ ФОТОАПАРАТ «ЛОМО-КОМПАКТ» МОЖНА У МАГАЗИНАХ «КУЛЬТТОВАРИ», «ТЕХНІКА» ТА УНІВЕРМАГАХ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ.

ЦІНА — 75 КРБ.

УКООПТОРГРЕКЛАМА.

Власникам побутової радіотехніки

РАДИМО СКОРИСТАТИСЬ ПОСЛУГАМИ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ, ДЕ В РАЗІ ПОТРЕБИ МОЖНА ПРИДБАТИ АВТОТРАНСФОРМАТОРИ, СТАБІЛІЗАТОРИ, КІМНАТНІ ТА ЗОВНІШНІ ТЕЛЕВІЗІЙНІ АНТЕНИ ТОЩО.

МАГАЗИНИ РЕАЛІЗУЮТЬ ТАКОЖ ГОЛІВКИ ЗВУКОЗНІМАЧІВ ТА ГОЛКОТРИМАЧІ.

СКЛАДНІШІ РАДІОДЕТАЛІ ТА ВУЗЛИ МОЖНА ПРИДБАТИ НАКЛАДНОЮ ОПЛАТОЮ ПО ЗАМОВЛЕННЮ В МОСКОВСЬКІЙ МІЖРЕСПУБЛІКАНСЬКІЙ ОПТОВІЙ КОНТОРІ ЦЕНТРОСПІЛКИ ЗА АДРЕСОЮ: 121471, г. МОСКВА, ул. РЯБИНОВАЯ, 45.

УКООПТОРГРЕКЛАМА.

ПОДРУЖІТЬСЯ З ДОРОГОЮ

Бували туристи стверджують: ніщо не дає такої насолоди, як мандрівка. Серед численних видів активного відпочинку чи не найпопулярніший туризм.

Радимо і вам прилучитися до негамовного, допитливого загалу любителів природи. Адже спілкування з нею дарує здоров'я й радість і малечі, і дорослим.

Але передусім подбайте про туристське спорядження.

ПІД ЗОРЯНИМ НЕБОМ

спати приємніше, ніж у кімнаті. Взявши з собою спальний мішок — легкий, теплий, гігієнічний, зручний — ви до того ж будете спати з усіма зручностями. Верх спального мішка з водонепроникної синтетичної тканини, підкладка — з бавовняної тканини, утеплювач — напівшерстяний ватин, застібка — блискавка.

Ціна — 70—75 крб.

ПОХІДНА КОМОРА ТУРИСТА

— є всі підстави так називати звичайний туристський рюкзак. Чого тільки в ньому не знайдеться! А все тому, що рюкзак — місткий, хоча зовні такого враження не справляє.

Конструкції рюкзаків різноманітні: піонерські, туристські, альпіністські, спільне ж у них те, що вони виготовлені з міцного полотна, місткі, зручні у поході.

Ціна — від 6 до 20 крб.

ДОБРА СНАСТЬ — БАГАТИЙ УЛОВ

Риболовля належить до тих щасливих занять, які дарують незрівнянне задоволення і тому, хто повертається додому з уловом, і тому, у кого порожній садок. І все ж таки кожний рибалка, вирушаючи на став чи річку, сподівається, що його побачення з природою увінчається добрими трофеями. І котушка, що встановлюється на спінінгу, відіграє при цьому неабияк роль.

ПРОПОНУЄМО

ПРОДОВОЛЬЧА КОТУШКА «ПРОМІНЬ». Може бути застосована на вузликах будь-якого типу і розміру. Випускаються котушки «Промінь-1», «Промінь-2», «Промінь-3», «Промінь-4», «Промінь-5».

Ціна — від 1 крб. 60 коп. до 3 крб. 50 коп.

УНІВЕРСАЛЬНА СПІНІНГОВА КОТУШКА. Ціна — 4 крб. 50 коп.

БЕЗІНЕРЦІЙНА КОТУШКА «ДЕЛЬФІН». Ціна — від 10 до 15 крб.

БЕЗІНЕРЦІЙНА КОТУШКА «СВИТЯЗЬ». Ціна — 15 крб.

Придбати перелічені товари можна у магазинах «Спорттовари» споживчої кооперації.

УКООПТОРГРЕКЛАМА.

28 травня 1988 року

КОХАННЯ входить епізодом в життя людини; для жінки ж усе життя — в коханні — вам, певно, траплялося це твердження в книгах; чули ви його від знайомих і друзів; були моменти, коли й повороти вашого життя підтверджували справедливості цього висновку. Тоді вам було дуже гірко (якщо ви жінка). Якщо ж чоловік, то частіше радісно — несподівана любов жінки, навіть коли вона не взаємна, принаймні тішить самолюбство. Бачили ви й протилежні приклади, та все ж пріоритетний інтерес (зокрема, в зовнішній вигляді) прекрасної половини до питань особистого життя простежується навіть без націленості на ці спостереження.

Ой, думала, пронесе, а він знову мотрий. Щоб оце в три роки та не дотерпіти! Як уже обридло це прання! Чи робити, як Вадька, поки я була в лікарні — сидіти у кутку, поки грибами не поросте, а тоді все жужмом перекип'ячувати в кастрюлі. Куди ті гроші йдуть, що ніяк на пральню машину не лишається!

Що! Як — не той костюмчик! Я два вечори вбила на нього. Лисички — то дівчаткам, а хлопчикам зайчики! То треба було написати, а не через дитину передавати! А-а, та що там сперечатися, вислизну в двері, і хай самі роздягають. Добре, що хоч такий дитсадок вибила, у Вадьки черги не дочекаєшся...

ПЕРОМ ПУБЛІЦИСТА

Прикинулася сонною...

Працює на цю версію й редакційна пошта. Із написаних 15—20-річними читачами листів «про любов», де крізь ряди проступають сльози, на три чверті дівчачі. Серйозна статистика Інституту соціальних досліджень Академії наук СРСР теж розводить життєві цінності чоловіків і жінок на різні місця: для перших найважливіше хороша робота й матеріальний достаток, для других — сімейне благополуччя і здоров'я близьких.

Отже, дівчина вчиться чи працює, ходять у кіно, читає, зустрічається з подругами, приятелями, закохується — все це, звичайно, для неї має вагу, але не самодостатньо. Чогось не вистачає. Щось тривожить, примушує асовувати ноги 38-го розміру в модельні туфлі 37-го і приймати запрошення на танець навіть від несимпатичних кавалерів (а, може, в нього душа хороша, з лица воду не пити). Щось муляє — дівчина з високим рівнем самокритичності зізнається сама собі, що то обручка на руці однокласниці. Може, схожого на обранця подруги своїм і в страшному сні не хотіла б бачити — але ж сам факт! Її взяли, а я ж і стрункіша, і освіту вищу маю, і не така базіка, та все не щастить... Той п'є, той на грошах одружився, з тим посварилася, і він більше не показується...

Та нарешті пощастило. Взяли. Головне сталося: життя влаштоване. Минуло кілька років.

Дз-з-з! Господи, наче ж іще тільки лягла. І хто це придумав починати на заводі першу зміну о сьомій! Краще б другу закінчували пізніше, о третій ночі найкраще — тоді б точно мій Вадька не встигав до своєї заглянути. Дивись, а він і не порукується. Ще б пак — після пива ж, а не після двох копичок зошитів по сорок штук в кожній. О, так і знала! Ну, хіба не можна вертати гирі без музики, хіба не набридли ще ці металоги! Ні, вже не подрімаєш, треба... Що треба! Зарядку. Нафарбуватися встигну, першого уроку нема. Нема, але чого директриси так хочеться, щоб я появлялася рівно на вісім! Класний керівник, то й що! Йі, звісно, відома нудно, ні чоловіка, ні дітей, а тут... Лишенько, наче він уночі й не просив двічі води, знову впереться. Вадька не спить, від газети не відірветься, немає іншого часу на футбол. На, пий, нічого, що холодно, татусь не потурбувався чайник поставити... Ідеш уже! Гроші хазяйці, звичайно, не зніє! Так і знала. Я заносити не буду. І взагалі п'ятдесят карбованців за сирий флігель — це злочин, а тобі й голова не болить підшукати нову квартиру. Не роби вигляду, що спишиш, я Вовку сама зодягну, а то ще надірвешся...

...Погода непогана, пройдуся пішки, подихаю вихлопними газами, бо зовсім на повітрі не буваю. Треба подзвонити своєму учневі Максимові, спитати, як його голова. Щастя, що в нього інтелігентні батьки, не затягали по судах, розуміють, що не могла я одночасно і пильнувати, щоб їхньому синові лоба не розбили, і бути на конференції.

На конференції... На якій це ми з Валерієм Івановичем познайомилися! На поминальній... Значить, більше року це в нас тяглося, а тепер наче й не було нічого. Бо так і є. Що ті дівчачі, запросили на маву, привітання зі святом... Приємно, та все ж із дружиною, певно, краще. Видно, були якісь непереливки, а тепер помирились. Хоча це не привід до того, щоб вітатися зі мною крізь зуби. Що я йому — коханка колишня, щоб відвертатися! Ну й нехай, до Сергія йому ніколи не дотягнеться, хоч і старший від нього на... скільки ж це Сергієві!

...Це щось ненормальне — п'ять уроків, педрада, а мені досі їсти не хочеться. І в голові паморочиться. Невже знову! Нічого, зараз у тролейбусі перевірю. Занудить — значить усе, попалася. Спокійно, ще рано плакати, може, обійдеться. Значить, спочатку в гастроном. Олію, Івасі, концентрат — нічого, що Вадьці він ладаном пахне, додаю картоплі, і нормально, хліб. Такий смачний став по 36 копійок — це Вадьці й Вовці, а собі московського...

Куди мені до цієї, в тролейбусі. Бач, скільки стояла біля того вусатого, мені

місцем не поступився, а вона тільки зайшла — будь ласка. Звичайно, коси на всю спину, а мої три волосини ніяк хімія не розпушить. Туфлі — такі тільки на людях бачу, а в магазині жодного разу. Лице... На мене Вадька сичить, що насуплена, зморшки від цього, нежіночно, а ця, видно, і в сорок крапель буде. Хіба що таке ярмо одягне, як я... А такі одягне, нікуди не дінеться. Нічого, я, дівчино, на вас не дивлюся, я крізь вас дивлюся...

Ні, наче все в порядку, не нудить, може, обійдеться без лікарні. А то не пережила б. Хата не світить, мама й не збирається на пенсію, щоб Вовку підкинути, а свекрушин дідуню не просихає, та й не хочу її виховання, знай цукерки пхає та допиткується, чи пає мама тата, чи примушує прати та їжу готувати... Вадьку примушув... Яшні не підсмажить. Хоча, може, був би знову хлопчик, і вже цього б назвала Сергієм, хоч би Вадька й тріснув. Сергій... Скоро в нього день народження... Скільки це йому! Вітання не пошло. Не хочу, щоб дружина знала, що його хтось пам'ятає. Хай думає, що він нікому не потрібен, хай... Тільки чого я злюся! Сама за нього не пішла, побоялася, що все було в нас так чудово, в одружимося — в кастрюлях щезне. І ніхати, ні професії. Студент, батьки бідні... Появилася б дитина, я б інституту не закінчила. Не заохоті мене чекати, — може, передумала б. — виїхав. Ну і хай йому буде краще. Це й добре, що не знає, як мені без нього тяжко. Вадька до мене байдужий, та й я до нього теж, тому й легше... Куди вже мені було чекати — 23 роки. А він не п'є, не курить...

Це яка вже на цьому тижні записка! Третя. «Забери Вовку, я пішов до Толика». Може, й до Толика, тільки що з того! Шийють, шийють, та більше витратять ніж зароблять. Хай кидає і роботу, й інститут та до справжнього кооперативу присяднаються. Тільки кому вони там потрібні зі своїм бараклом! Ніякого смаку, сорочка рожева, а гудзики жовті, і що нажи, що не нажи...

Тридцять вісім і дві, кашляє і чхає! Це мінімум на тиждень. Ну й добре! Не треба на завтра до уроків готуватися! Перелатаю ланочки й шкарпетки, штори виперу, посуд помий содою... Але жаль — на екскурсію зі своїми не поїду. Зате в кіно піду, два місяці не була, Вадька посидить з малим дві години. Він мені три відсидки винен — за рибалку, за фут(б)л і за... У неї був, мабуть, у театр ходили, якраз гастролі цікаві, а, може, й ні, не хочу про це нічого знати. Око не бачить, душа не болить. Бс... Бс... Отой настінний календар вона йому в своїй книгарні дістала, вільно такий не купиш. І добре, що я не пошматувала його, треба було Олі дарунок на день народження — зняла і вручила. Промовчав, промовчав, хоч аж перекосило всього! Як би це приноровитися через неї книжки цікаві брати! Треба обдумати...

Уже «Прожектор перебудови», значить, скоро десять. Вовці компрес зробила, йому час бай-бай, а мені — картоплю в холодильник, з'їсть і заморожено, якщо вчасно не прийшов, вимити взуття, сумку, де яйце роздушила, виключити світло на кухні, щоб хазяйка не верещала — і, може, встигну лягти і прикинутися сонною, щоб не ціпав. Ні слова лагідного, ні погляду... все так примітивно. Скільки йому давала статей і брошур спеціальних — читав і навіть не зубоскалив, а все лишається, як і раніше. Навіть ще до Вовки, в Криму, коли вже і спали, і їли вдоволь, і не квапилися нікуди. Не любиш, то й не люби, але як не розуміє, що був би не такий одноманітний, трохи ласнавіший, і я б до нього краще ставилася. Ну, слава богу, все зроблено, вже до одинадцяті доходить, який там «Новий мир», я вже вся в дровах, спати, спа... Хіба після Толика туди пішов! Ні, це нестерпно, це неможливо... Розлучитися... і що робити! Розбігалися ж уже, коли півтисячі загубив (чи, може, витягли оті підозрілі дружини), то й що — відчуваєш себе як риба на сковорідці — безпомічною, хоча з чоловіка Вадьки й поміч тієї... О, нарешті, йде, повернувся, насистує. Йому весело, йому з хворою дитиною не гнути спину. Іде. Я сплю... сплю... Боже, та матиму я спокій чи ні, уже радію мовчати, а ти верещиш! Іду, синочку, йду, ось тобі горщики, слава богу, що не в постіль...

* * *

НЕ ЗАБУЛИ! Для жінок на першому місці сім'я. Тобто, те, що я тут описала, тільки помножене на 365 днів у році мінус, може, відпустки, гостювання в рідних та друзів чи їх приїзд, чи ще відрядження, якщо є. Можливість розпоряджатися вільним часом, розваги, душевний спокій, почуття, від яких мов на крилах літаєш — де все це тут? Не скажіть, що передела в

цій картині чорного. Згадаймо, що серед причин розлучень у нас на першому місці — пияцтво чоловіка, і не уявляйте собі картини обстановки в такій родині, це тема для окремої гнітючої епопеї.

А тепер виставляєм цифри — 7:2. Це «хокейний» рахунок письмових і усних звертань у редакцію за останні два роки з проханням допомогти розібратися в подружніх стосунках з тим, щоб зберегти сім'ю. Деякі історії знайшли вихід на сторінки газети, деякі лишилися в моїх блокнотах, подальша доля більшості їх учасників відома мені й зараз.

Ця наша статистика цікава тим, що сім разів зі своїми сімейними бідами приходили чоловіки. Ті самі, для яких особисте життя знаходиться в третьому ряду життєвих цінностей. Всі вони ремствували на нестерпність тещ, тіток, сусідів і навіть дітей, і всі до єдиного повторювали, що хай усі вони пропадом пропадуть, аби тільки дружина зосталася.

Ми звикли до іншого, чи не так? Що дружини оббивають пороги профкомів, парткомів, кабінетів шефів свого чоловіка: п'є, б'є, грошей не дає, іншу завів... Розбираючись у сімейному розладі одного чоловіка, ці пороги довелось пооббивати мені. Дама, його начальниця, збиралася зі смаком порозмірковувати, що, мовляв, якщо він не хоче жити з дружиною, то ніяка сила його не примусить. І т. д., а коли я нагадаю, що навапила, це дружина просить позбавити її цього тирана, а він не хоче розлучення, дама миттю втратила інтерес до дальших мудрувань: це для неї незбагненно, вона не знає, як це оцінити.

Цікаві в плані нашої розмови й дані, наведені однією московською газетою. Після розлучення продовжують любити своїх колишніх супутників життя 63 проценти чоловіків і 39 процентів жінок. Один секрет цього криється, певно, в тому, що три чверті розривів шлюбів відбувається з бажання жінки. Інші причини це чекають досліджень. Та оскільки я вже взялася за цю тему, то поділюся й результатами власного аналізу (з урахуванням обставин отих скаржників) названих явищ. Вони не нові, ці інші причини, та говорити про них варто тому, що сила їх наростає.

Так-от, на мій погляд, така «нетрадиційна» жіноча невдоволеність шлюбом і чоловіче «тремтіння» над збереженням домашнього вогнища пояснюється тим, що зі вступом у шлюб жінка більше втрачає, ніж одержує, а чоловік навпаки. Подивіться: описаний вище Вадька живе на повному пансіоні, зберігаючи практично холостяцьку свободу пересування й контактів, і його єдиний «пасив», з яким можна змиритися, — хіба що знервована дружина, котра при щоденній роботі в дві зміни — на роботі і вдома не виходить зі стану хронічної змореності. Погляньте на знайомих вам молодих сімейних жінок: навіть якщо вони «в шовках і золоті», печать утоми, стурбованості й зосередженості рідко покидає лиця, тоді як в одружених їхніх ровесників, якщо вони не раби алкоголю й нікотину, квітучий вигляд і рівний настрій.

А любов, якої так прагне кожна дівчина й жінка? Сказано: для кохання потрібен вільний час. У кого він є в сім'ї? Обслужений, тобто нагородований, обіпраний і вибачте, вугуляний на стадіонах, у походах-виїздах, у компаніях чоловік, звичайно, має обширніший душевний простір для почуттів. А засмікана турботами жінка не має змоги їх навіть помітити, і де вже там оцінити чи насолодитися?

Мені відомі три пари різного віку (всі з дітьми, та не всі з житлом), в яких загалом благодатний для всіх внутрісімейний клімат. В усіх трьох чоловіки перуть жінчин, свій і дитячий одяг, миють посуд, консервують огірки, сторбують на базарі редиску і не звертають уваги на кпини приятелів: «А що ж твоя жінка робить?»

Поруч редакції міститься загс, напроти нього посеред вулиці метушаться фотографі, і, щойно зареєстрована пара з ескортом рідних і гостей застигає перед об'єктивом, увічнюють щасливу мить. Перехожі, щоб не заважати, зупиняються. В такі хвилини я особливо уважно вдивляюся в обличчя женихів. Може, хтось із них невдовзі появиться в редакційному кабінеті: «Одружувалися по любові, а тепер усе шкереберть пішло». «П'єте?» — це перше, що скажу. Друге: «Допомагаєте дружині?». Це ще й угодницький варіант, треба б так: «Розділяєте навіл турботи по дому?». Досі третє і наступні питання були куди менш важливими, ніж попередні. Може, в очі дівчини і хлопця, котрі зараз виходять із обперезаної стрічки «Волги», буде інакше?

Ніна ДАНИЛЕНКО.

28 травня 1988 року

ПОНЕДІЛОК

30 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Футбольний огляд. 9.05 — «Храни мене, мой талисман». Худ. фільм. 10.15 — Новини. 10.25 — «М. Глінка. Романси». Фільм-концерт. 15.30 — Новини. 15.45 — «П'ятирічка: діла і люди». Прем'єра док. телефільмів «Ми шахтарі», «На сьогоднішній день...». 16.35 — Концерт Державного ансамблю

до пісні і танцю «Байкал» Бурятської АРСР. 17.15 — Новини. 17.20 — «Діти творці XXI століття». Зустріч радянських і американських школярів. 18.05 — Прем'єра мультфільму «Ох, принцеса». 18.15 — «Земля сибірська». «Обережно, Ямал». Передача 2. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Філософські бесіди. Життя суспільства і сенс історії. 20.00 — «Ювілею не буде». Творчий портрет народного артиста СРСР А. Гончарова. 21.00 — «Час». 22.00 — Про-

довження передачі про народного артиста СРСР А. Гончарова. 23.15 — Сьогодні у світі. 23.25 — Концерт джазової музики. Солісти Дайана Різз (вокал) і Пол Хорн (флейта). (США).

УТ

15.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок (Донецьк). 17.00 — «Азбука добра». Спілкування з однокласниками. 17.30 — «На хвилину дружби». Державний оркестр народних інструментів Туркменської РСР. (Кіровоград).

18.15 — День за днем. (Кіровоград). 18.30 — «Квіти домашні». (Кіровоград). 18.35 — Обличчя до факту. (Кіровоград). Проблеми реконструкції заводу «Вільшаник». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Телепортатива. 20.00 — «По світі». Роздуми першого секретаря Тернопільського обкому Компартії України В. Е. Острожнінського. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 22.00 — «Все про кіно». 23.10 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Життя на світі пісня». 8.45 — «Вертикалі мужності». Док. фільм. 9.00 — Італійська мова. 9.30 — Режисер Б. Загряжський. Кінострічки різних років. «Комп'ютер і загадка Леонардо». 10.30 — Фільм — дітям. «Пригоди Тома Соєра». 1 серія. 11.45 — Прем'єра док. фільму «Варіації на тему». 12.05 — Шедєври живопису з музеїв США. 12.35 — Новини. 12.40 — «Напрута». Док. фільм.

13.00 — «Обрив». Худ. фільм із субтитрами. 1 і 2 серії. 18.00 — Новини. 18.15 — Футбольний огляд. 18.45 — Виступає народний хор Палацу культури і техніки Мінського автомобільного заводу. 19.00 — «Служу Радянському Союзу!». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Реклама. 20.20 — «Кусково». Док. телефільм. 20.30 — Музичний жок. 21.00 — «Час». 22.00 — «Легенда про княгиню Ольгу». Худ. фільм. 1 серія. 23.05 — Новини. 23.15 — Велогонка дружби країн Балтійського моря.

ВІВТОРОК

31 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Мультфільми «Наргіс», «Обережно, мавпочки», «Хвалювате мишеня». 9.15 — «Ювілею не буде». Творчий портрет народного артиста СРСР А. Гончарова. В перерві — 10.15 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — «Портрет сучасника». Прем'єра док. телефільмів «Саймат Ферзалиєва», «Все, що є у мудрості». 16.30 — Програма Оренбурзького теле-

вчення. 17.25 — Новини. 17.30 — Основи економічних знань. Журнал «Телек». 18.00 — Грає лауреат Всесоюзного і Міжнародного конкурсів В. Терво (гітара). 18.15 — «Наш сад». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — «Дрібниці». «Дещо про колесо». Мультфільми для дітей. 19.20 — Знайомтеся: делегати XIX Всесоюзної партійної конференції. 20.05 — Концерт піаніста Володимира Горюха (США). 21.00 — «Час». 22.00 — Супутник телебачача. 22.35 — Сьогодні у світі. 23.45 — Зу-

стріч у Концертній студії Останкіно з головою правління Радянського дитячого фонду імені В. І. Леніна письменником А. Ліхановим.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «Доброго вам здоров'я». До Міжнародного дня захисту дітей. 9.45 — «Все про кіно». 10.55 — Концерт фольклорного ансамблю «Кантеле». 11.45 — Новини. 12.00 — Концерт Київської дитячої музичної школи імені М. Лисенка. 16.30 — Новини.

16.45 — Срібний дзвіночок. 17.05 — Музичний фільм «Не розлучайтеся з дитинством». 17.45 — У світі цікавого. 18.30 — Фільм-концерт. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Прямий зв'язок». Включення Кіровоград. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 22.00 — В. Олійник. Поема «Сім». 22.30 — Вечірній вісник. 23.05 — Камерний концерт.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Ф. Шуберт. Двадцять валь-

сів. 8.30 — «Сільське господарство». Кіножурнал. 8.50 — Французька мова. 1 рік навчання. 9.20 — Режисер Б. Загряжський. Кінострічки різних років. «Про людей і атоми». 10.10 — Фільм — дітям. «Пригоди Тома Соєра». 2 серія. 11.15 — Співає Р. Міфтахова. 11.45 — «Легенда про княгиню Ольгу». Худ. фільм. 1 серія. 12.50 — Французька мова. 2 рік навчання. 13.20 — Новини. 13.25 — «Спортивна арена». Прем'єра док. фільмів. 14.30 — Поезія.

У. Уйтмен. 17.45 — Новини. 18.00 — Ритмічна гімнастика. 18.30 — Літературні зустрічі. Участь беруть письменники Л. Леонів, Ю. Бондарев, народний артист СРСР Д. Ваніоніс. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «До шістнадцяти і старші». 21.00 — «Час». 22.00 — «Легенда про княгиню Ольгу». Худ. фільм. 2 серія. 23.05 — Новини. 23.15 — Велогонка дружби країн Балтійського моря. 23.30 — Музична передача «Ранкова пошта» (повтор).

СЕРЕДА

1 ЧЕРВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Прем'єра док. телефільму «Голоси України». 9.05 — «Все, що на серці у мене». Хроніально-документальний фільм про життя і творчість композитора В. Солоньова-Содога. 10.05 — «У світі тварин». 11.05 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — Прем'єра док. фільмів «Телестудій країни». «Юнг». «Новобранці». 16.30 — «Бу-

демо знайомі, Террі». Про творчість американського співака Л. Лонга. 17.15 — «Школа: погляд у майбутнє». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — «К. Савицький в Пензі». 19.25 — Хвилини поезії. 19.30 — До Міжнародного дня захисту дітей. Свято канкуд у Концертній студії Останкіно. 21.00 — «Час». 22.00 — «Про це, то вартує, не згадати не можна». Про професію льотчика випробувача. 23.00 — Сьогодні у світі. 23.10 — «На біс». Кіноконцерт.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Сьогодні — Міжнародний день захисту дітей. «Сонячне коло». 9.45 — Худ. фільм для дітей. «Зелений острів». 10.50 — Грають юні музиканти. 11.25 — Село і люди. 11.55 — Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Мир дітям. Концерт. (Кіровоград). 18.10 — День за днем. (Кіровоград). 18.25 — Наші довідки. (Кіровоград). 18.30 — Музичний фільм «Разом весело нам йти». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Пори-

року». Фольклорно-музична передача. 20.10 — До XIX Всесоюзної конференції КПРС. «Звірямо час». 20.40 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 22.00 — Худ. фільм «Танці на даху». 23.10 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Прем'єра док. телефільму «Джигіти Аннаєва». 8.35 — Грає М. Логінов (балалайка). 9.00 — Німецька мова. 1 рік навчання. 9.30 — Режисер Б. Загряжський. Кінострічки різних років.

«Побачення з вальсом». 10.15 — Фільм — дітям. «Пригоди Тома Соєра». 3 серія. 11.20 — Німецька мова. 2 рік навчання. 11.50 — «Легенда про княгиню Ольгу». Худ. фільм. 2 серія. 12.55 — Новини. 13.00 — «Дорослі і діти». Док. телефільми «Вітрило нашого дитинства», «Традиції сільської школи». 13.50 — Денний сеанс повторного телефільму. «Дивись веселіше». Худ. телефільм. 1 серія. «Злодій з Багдада». 14.55 — Р. Шуман Концерт для

віолончелі з оркестром. 18.00 — Новини. 18.10 — Прем'єра док. фільму «Життя чловека раселінний...». 18.25 Футбол. Товариська зустріч. Збірна СРСР — збірна Польщі. 20.15 — Вечірня казка. 20.30 — «Для всіх і для кожного». Тимеми: соціальні проблеми. 21.00 — «Час». 22.00 — Прем'єра док. фільму «Портрет Радянського Союзу». (Виробництво США). 3 серія. «Край усієї землі». 4 серія. «Золота дорога». 23.40 — Новини. 23.50 — Велогонка дружби країн Балтійського моря.

ЧЕТВЕР

2 ЧЕРВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Прем'єра док. телефільмів. «Ні в казці сказати...». «Сині-Куль без екзотичності». 9.20 — «Ще одна песенка». Фільм-концерт. 9.50 — Новини. 10.00 — «Школа: погляд у майбутнє». 15.30 — Новини. 15.45 — «Діла і турботи агропрому». Прем'єра док. телефільмів «Була вода». «Із тих же рук». 16.35 — Мультфільми. 17.05 — Новини. 17.10 —

«До шістнадцяти і старші». 17.55 — «Музична скарбниця». Д. Шостакович. Симфонія № 5. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Грає М. Маджасян (дудук). 19.15 — «Радячись з вами...». «Радянська влада — влада Рад». Про роль місцевих Рад у процесі перебудови на прикладі Білорусії. 20.15 — Прем'єра короткометражного художнього телефільму «Ляпта». 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Зустріч у Концертній студії Останкіно з народним артистом РРФСР

В. Міннім і Московським камерним хором. 23.40 — Сьогодні у світі.

УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Хороший краєчок». Вистава. 17.30 — Республіканська фізико-математична школа. 18.00 — День за днем. (Кіровоград). 18.15 — Телефільм. (Кіровоград). 18.25 — Наші довідки. (Кіровоград). 18.30 — Тверезість норма життя. Проблема виховання в сім'ї і школі. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 —

«Чорнобиль, два роки тому». 20.25 — Прем'єра телефільму «Оскома». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». (Львів). 23.20 — Новини.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Місячний вальс». Фільм-балет на музику І. Дунаєвського. 9.00 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.30 — Режисер Б. Загряжський. Кінострічки різних років.

«Альтернатива». «Розбита ваза». 10.40 — Фільм — дітям. «Мій генерал». 1 серія. 11.45 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 12.15 — Новини. 12.20 — «Далеке близьке». Прем'єра док. телефільму «Чорний лис у золотому полі». 12.50 — «Синіє дитинство». Фільм-концерт. 13.20 — Мультфільми «Зай і Чик». «Фока — на всі руки дока». 13.50 — Денний сеанс повторного телефільму «Дивись веселіше». 2 серія. «Гра у сто турбот». 18.00 — Новини. 18.15 — Сільська година. 19.10 — «Я

люблю тебе, життя». Телевізійний фотоконкурс. 19.15 — Лауреати Міжнародного конкурсу ім. П. Чайковського. Народні артисти СРСР О. Образцова і В. Атанов. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Далекий Схід». Кіножурнал. 20.25 — Реклама. 20.30 — Ритмічна гімнастика. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Тамояня». Худ. фільм. 23.05 — Велогонка дружби країн Балтійського моря. 23.20 — Новини. 23.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. Фінал.

П'ЯТНИЦЯ

3 ЧЕРВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Мультфільми «Ведмежа і Той, хто живе в річці». «Мавла з острова Саругасіма». «Пригоди Огірокча». 9.05 — «Дім біля Світляків Гір». 9.25 — «Ляпта». Короткометражний худ. телефільм. 10.10 — Прем'єра док. телефільму «Живий вогонь». 10.50 — Новини. 15.30 — Новини. 15.40 — «Міста і роки». Прем'єра док. телефільмів «Великі Луки». «Каунас-завжди Кавнас». 16.30 —

концерт ансамблю народної музики «Парляйка». 17.00 — Новини. 17.05 — «Чого і чому?». 17.35 — «Вечір в домі Волконських». 18.00 — «Новатори і консерватори». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — «Прощу слова». Виступ письменника В. Розова. 19.20 — «Танцює «Халай». 19.50 — Прем'єра док. фільму «А минуле здається сном...». 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Прем'єра худ. телефільму «Сестра моя Люся». 23.30 — «Погляд». Вечірня інформаційно-музична програма.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Концерт вокально-інструментального ансамблю «Смерічка». 9.45 — «Темп». Телерадіопереклад з проблем науково-технічного прогресу. 10.45 — Виступ державного російського народного хору СРСР. 11.15 — Новини. 11.30 — Молодіжна студія «Гарт». 16.30 — Новини. 16.40 — Телепост на будівництві Ужгородського заводу «Електродвигун». 16.55 — «Станіть питальні». «Що ми купуємо?». 17.25 — Циркова програма. 17.50 — Хореографічна компози-

ція «Времениські музиканти». (Кіровоград). 18.10 — День за днем. (Кіровоград). 18.30 — Концерт дитячої художньої самодіяльності. 19.00 — Актуальна камера. На сесії Верховної Ради УРСР. 19.45 — Концерт. 20.30 — На трибунах XIX Всесоюзної партконференції. Думка делегата. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — І тильки музика. 22.50 — Новини. 23.20 — Вечірня серенада.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 —

Російські народні пісні співають В. Фоміно і Ю. Дунаєв. 8.45 — Англійська мова. 1 рік навчання. 9.15 — Науково-популярні фільми студії «Київнаукфільм». «Синетрія». «Марічна сім'я». «За образом і подобом». 10.00 — Грає М. Кугель (альт). 10.30 — Фільм — дітям. «Мій генерал». 2 серія. 11.35 — Англійська мова. 2 рік навчання. 12.05 — Новини. 12.10 — «Тамояня». Худ. фільм. 13.25 — До Дня мелоплатора. Док. телефільм. 13.55 — Денний сеанс повторного телефільму «Дивись веселіше». 3 серія. «Зачарований принц». 18.00 —

Новини. 18.15 — Концерт Київської чоловічої хоропи капели ім. Л. Ревуцького. 18.40 — «У алагоді з природою». Прем'єра док. телефільму «Пісня, що говорить». 19.00 — Н. Браме. Симфонія № 2. Виконує Стокгольмський філармонічний оркестр. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Ще ви можете». 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Роздуми про Мравнінського». 23.05 — Велогонка дружби країн Балтійського моря. 23.20 — Новини. 23.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. Фінал.

СУБОТА

4 ЧЕРВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Грають піаністи МДУ ім. М. Ломоносова. 9.00 — АБВГДейка. 9.30 — «Сиди драм і величі». 9.45 — «Джирела». 10.30 — Всесоюзна художня виставка СРСР. 10.45 — Фестиваль Індії в 10.45 — Фестиваль Індії в СРСР. 11.00 — Назустріч XIX Всесоюзній партійній конференції. «Розмова по суті». 12.30 — Татарські народні пісні співає А. Туїше-

ва. 12.55 — «В країнах соціалізму». 13.25 — «Наші сучасники». Худ. телефільм «Особистий інтерес». 1 і 2 серії. В перерві — 14.30 — Новини. 15.40 — «Роки, покоління, пісні». 16.25 — «Для всіх і для кожного». Проблеми охорони навколишнього середовища. 16.55 — «У світі тварин». 17.55 — «Хоровод дружби». 19.20 — На прохання глядачів Худ. телефільм «Алмазне дерево». 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Коли співають солдати». Пісні, народжені на землі

Афганстану. В перерві — Новини.

УТ

9.00 — Новини. 9.30 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — Р. Тома. «Настка». Вистава. В перерві — Кіноекран ДАІ. Погода. 11.40 — Новини. 12.05 — Цирн звірів. 12.35 — Новини. 12.45 — «Доброго вам здоров'я». 13.15 — Кінопрограма «Сім'я і школа». 14.05 — Концерт артистів балету. 14.50 — Я. Стельмах. «Драма в учительській». Вистава. 16.00 — «Незбутні». Письменник і Микитенко. 16.40 — Кіно-

анонс. Телеафіша. 16.45 — «Скарби музеїв України». 17.00 — «Суботні зустрічі». 18.30 — Телефільм «Радісна душа». 19.00 — Актуальна камера. На сесії Верховної Ради УРСР. 19.40 — Тележурнір «Сонячні кларнети». 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Худ. фільм «Не стріляйте в білих лебедів». 1 серія. 23.00 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Кінозал програми «Здоров'я». 9.05 — Телевізійний

театральний абонемент. О. Островський. «Вовки та вівці». 9.55 — Перебудова і право. 10.20 — Наука: теорія експерименту, практика. 10.50 — Сторінки історії. В. Куйбішев. 11.25 — «Живи, Земле!» До Всесвітнього дня охорони природи. 12.30 — Бесіди про російську культуру. 13.05 — «Очевидне — неможливе». 14.05 — Прем'єра док. телефільмів. 15.00 — «До і після опівночі» (повтор від 21 травня). 16.35 — Прем'єра док. фільму «Матенадаран». Фільм 3. «Рука яка тримає перо».

Фільм 4. «Нове й чудове дитинство». 17.35 — «Дивак з 5 «Б». Художній фільм із субтитрами. 18.55 — Прем'єра док. фільму «Одесська альтернатива». 19.00 — «За безпеку руху». 19.05 — Телевізійний музичний абонемент. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Академічне веслування. Веліка Москвська регата. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Борис Годунов». Худ. фільм. 1 і 2 серії. В перерві — 23.00 — Новини. 00.20 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. Фінал.

НЕДІЛЯ

5 ЧЕРВНЯ

ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 9.00 — «Валеріан Куйбішев». Док. телефільм із циклу «Вони були першими». 9.20 — Ти-раж «Спортлото». 9.30 — Будильник. 10.00 — «Служу Радянському Союзу!». 11.00 — Музична програма «Ранкова пошта». 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Музичний жок. 13.00 — Сільська година. 14.00 — «Здоров'я». 14.45 — Дитячий гу-

мористичний кіножурнал «Брадаш». 15.05 — «Італія, яку я знаю». Прем'єра док. фільму. 16.00 — «Дорослі і діти». Концерт. 17.00 — Кіноафіша. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Недільний кінозал «Троє жадеї». Мультфільм «Вони і ми». Музичний фільм про зоопарк. 19.30 — Вперше на екрані ЦТ. Худ. фільм «Ми веселі, щасливі, талановиті». 21.00 — «Час». 21.40 — Футбольний огляд. 22.10 — «Ранкова пошта» в гостях у «Східної Люба». Естрада програма. 23.50 — Новини.

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — Р. Тома. «Настка». Вистава. В перерві — Кіноекран ДАІ. Погода. 11.40 — Новини. 12.05 — Дитячий кіножурнал. Зустріч з кінорежисером А. М. Микільським. 13.00 — Телеміст «Львів — Вінніпег». 15.00 — Село і люди. 15.30 — «Ви нам писали». Музична програма за листами глядачів. 16.00 — Слава солдатам. 17.00 — Співає Я. Гнатюк. 17.25 — У нас на гастролях. Погода.

17.30 — 3 концерти Всесоюзного фестивалю мистецтв «Київська весна-88». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Спадщина «Пам'яті генія» (Шевченківські місця на Україні). 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Худ. фільм «Не стріляйте в білих лебедів». 2 серія. 22.45 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку ставай! 8.15 — Програма «Думка». Науково-популярний фільм.

8.40 — У світі пушкінської поезії. Передачі 1 і 2. 10.30 — «Бесіди з Мравнінським». Телефільм. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.35 — «Откуда есть пошла...». Віля витівки російської культури. 14.10 — Мультфільми «Страшна історія». «Чарівне кільце». «Кітос». 14.45 — Покажуть театри країни. Прем'єра фільму-вистави Державного російського драматичного театру БРСР ім. М. Горького. «Знак біди». Автор В. Виков. 16.55 — Велогонка дружби країн Балтійського моря. 17.10 — Світ

ляльового театру. 18.00 — Телевізійний музичний абонемент. Бесіди про російську хорову культуру. Хорова музика XVI—XVIII ст. Передача 1. 19.00 — Кішній спорт Міжнародні змагання. 19.30 — Прем'єра док. телефільму «Гри для дорослих». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. Фінал. 21.00 — «Час». 21.40 — Дім Вернадського. Худ. телефільм. 23.10 — Новини. 23.20 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. Фінал.

сцена
екран
арена

Літо — пора гастрольна. Кіровоградські шанувальники театру матимуть можливість протягом червня відвідати вистави Орловського драматичного театру імені І. С. Тургенєва, що вже не вперше гастролює у нашому місті. Вистави прохитимуть у приміщенні театру імені М. Л. Кропивницького. І червня виставою «Мандат» за комедією М. Ермана театр розпочинає свої зустрічі з кіровоградцями.

Увага! Музичне шоу «Навколо світу за 80 хвилин» — тільки один день; в приміщенні обласної філармонії виступатимуть популярні артисти болгарської естради: співаки Йорданка Христова, ансамбль «Феротон», дуети Лос Хемелос, Жозефіна і Влодо. 29 травня о 18 і 20 годині.

29 травня у клубі імені Калініна заводу «Гідросила» відбудеться вечір-зустріч «Вершина майстерності» (зустріч з бригадою, яка працює за єдиним нарядом). Початок о 19 год. 30 хв.

В різних куточках нашої країни, у великих містах і маленьких селах збираються у цей день разом ті, кого поєднала служба у прикордонних військах. 28 травня на честь Дня прикордонника о 18 годині розпочнеться масове гуляння в парку культури і відпочинку імені В. І. Леніна.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» — орган Кіровоградського обласного комітету ЛКСМ України.
На українському мові.

НАША
АДРЕСА:

316050,

МПС,

м. Кіровоград,
вул. Пуначарського, 36.

Телефони:
редактора — 2-54-26; заступника редактора — 2-29-92; відповідального секретаря — 2-27-65; відділу комуністичного виховання — 4-66-78, 4-64-21; комсомольського життя та економіки — 2-04-84; учнівської молоді і соціальних проблем — 2-59-82; фотолaboratorії — 4-94-94; оголошень — 4-28-86; коректорської — 3-61-83.

Газета виходить щосуботи.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Глинка, 2.

БН 07330. Індекс 61103.

Зам. № 239. Тираж 57 567.

Над номером працювали художник — О. Босий, складач машинного набору — М. Мужиковський, складачі вручну — Л. Урса, Л. Старостіна, коректори — Л. Коваленко, Л. Сердюченко, цинкограф — О. Щербина; друкарі — В. Виноградов, В. Цонса, В. Довгий, відповідальний черговий — В. Бондар.

О. БЕНДЕР ЧАСТУЄ
«ЖИВОЮ ВОДОЮ»

інтерв'ю. На деякій віддалі від нього працювала операторська група (учасники музичного клубу «Галактика» Юрій Ачкасов, Олександр Неменов, Сергій Желтоногов). Вони жартують і всерйоз знімали фільм про цю програму. Потім кіногрупа перемістилася у танцзал, де після заставки Сергія Мінаєва появились яскраво одягнені школярі з повітряними кульками, котрі запросили всіх танцювати. Це були переможці недавніх змагань клубів веселих і винахідливих учасники команди «Диваки» із 25-ї школи.

Раптом погасло світло, затихла музика, пролунав бій годинника. Це — позивні музичного клубу «Галактика». У світлі прожекторів за пультом появилися ведучий програми Дмитро Ткаченко. І пішли музичні номери. Група «Веселі хлоп'ята» заспівала чомусь на англійській мові голосами дуєту «Модерн токінг», а Валерій Леонтьєв виконав пісню «Аеропорт». Гумористичні вірші змінилися виступами пародійної шоу-групи «Флюгер», що зображувала відомі музичні колективи. Всі глядачі мали змогу взяти участь у лотереї гардеробних номерків, а дієчата — в конкурсі краси. Переможці були нагороджені фотографіями відомих артистів естради. До танцювальної програми увійшли і пісні минулих років, що полюблялися, і зовсім нові.

Ю. СЕРГЕЄВ.

ВИ ЗАМОВЛЯЛИ ПІСНЮ

АФГАНІСТАН

Стихи і музика Михайла МУРОМОВА

1. Я вспоминаю утрешний Кабул...
Все необычно в маленькой столице:
И сумрак гор, и робкий голос птицы,
И улиц просыпающихся гул.
Я вспоминаю утрешний Кабул,
Его прохладу и его контрасты,
И вновь шепчу я сквозь разлуку:
— Здравствуй.

Прости, что на покой твой посягнул!

ПРИПЕВ:

Афганистан живет в моей душе...
Мне слышатся бессонными ночами
Стихи Лозка в гнет и печали,
И выстрелы на дальнем рубеже.
2. Я помню тот популярный самолет,
В котором мы летели над горами...
И среди нас один был ночью ранен,
Но всё шутли: «До свадьбы заживет!».
Всё заживет... Страна излечит раны...
Всему свой срок — и, может, в этом суть...
И потому уходит спозаранок
Отряд друзей в небезопасный путь.

ПРИПЕВ.

3. Как много дней промчалось с той поры!
Как много слов и встреч позабылось...
Судьба моя, ты окажи мне милость, —
Дай мне побыть у той святой горы,
Где завершился наш последний бой,
Последний враг ничком на землю ляжет.
И чья-то мать слова простые скажет,
И те слова услышим мы с тобой.

ПРИПЕВ (2 раза):

Афганистан болит в моей душе...
И все, кого я встретил и не встретил,
Пусть будут долго жить на этом свете,
Как тишина на дальнем рубеже.

ДИВНО, ЦІКАВО, ВСЕРІОЗ

1986 року в Радянському Союзі народилася рекордна кількість нових жителів — 5 мільйонів 611 тисяч. І далі цей показник народжень найвищий в азійських республіках. Так, наприклад, на Україні на кожну тисячу жінок до 50 років припадає 2068 дітей, а в Таджикистані — аж 5600.

Саудівська Аравія славиться не тільки наф-

тою, а й... найгіршим становищем жінок. Їм дозволено носити лише довгий чорний одяг, не можна підфарбовуватися. Подорож без чоловічої опіки є просто неможливою. А їзда на автомашині або перебування в ній зі стороннім чоловіком загрожує... ув'язненням. Так само карється і вихід на вулицю без чоловіка увечері!

Щі з кропиви

6. Така форма помадн зустрічається рідко. Так само незвичний і оригінальний ваш характер. Ви людина настрою, поривчаста, невірлива, легко захоплюється і приходите у відчай, одним словом, ви сповнені суперечностей. Як правильно, веселі й сміливі, компанії завжди в центрі уваги. Але як друг, ви ненадійна, можете підвести.

7. Стовпчик помадн стертий з одного боку. Ви належите до жінок із багатого уявою, досить діловита, за словом у кишеню не лізете, запальлива, але не завжди практична. Не вередлива сама й до вередливих інших ставитеся спокійно. У компанії жінок нудьгуєте. Маєте подругу, з якою ділитесь всім потаємним, якій багато чого вибаєте.

Перебрали виміту кропиву занурюють на 2—3 хвилини в окріп, відкидають на сито, обливають холодною водою і коли вона стече, паризають і тушують із жиром протягом 10—15 хв. Корінь петрушки і моркву нарізають кубиками, цибулю дрібно сичуть і все разом пасерують у жирі. За 2—3 хвилини до готовності додають дрібно нарізану зелену цибулю. У киялий бульйон кладуть кропиву, пасеровану цибулю і корінь, варять протягом 20—25 хвилин. За 10 хвилин до готовності додають білий соус, нарізаний свіжий шавель, сіль, лавровий листок, гвоздику. В разі відсутності свіжого цибулю заміняють його консервованим. Для смаку до кропиви можна заправити лимонною кислотою або соком лимона. Перед подаванням у тарілку кладуть половинку круто свареного яйця та сметану. До щі з кропиви можна подавати ватрушки з сиром.

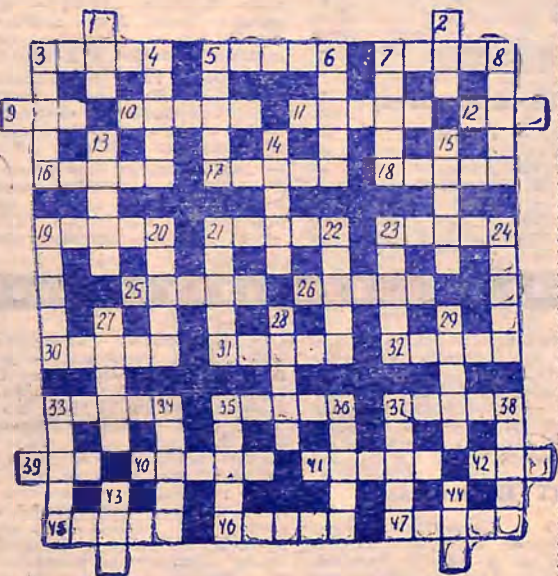
Продукти: 200 г кропиви, 100 г шавлю, 1—2 моркви, 1/2 морквя петрушки, 1 цибулину, 5 чайних ложок пшеничного борошна, 1 столова ложка маргарину, 2 яйця, 4 столові ложки сметани, 3 силяни води, 2—3 гвоздики, 2 столові ложки подрібненої зеленої петрушки, перо зеленої цибулі, сіль, спеції на смак.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 3. Варена конопляна олія, що йде на виготовлення ланів. 5. Угорський винахідник різноманітних ігор. 7. Очищені й подрібнені зерна злакових рослин. 9. Масляниста нерозчинна речовина. 10. Основні погляди, переконання. 11. Грошова одиниця у деяких європейських країнах. 12. Виробнича одиниця заводу. 16. Піонерський табір. 17. Передня частина ступні. 18. Пустеля в Південній Америці. 19. Молочний напій. 21. Працівник порту. 23. Предмет, що має форму кулі. 25. Військова нагорода. 26. Конкретно-чуттєва форма вираження дійсності в літературі. 30. Вид змагання, поширений в латиноамериканських країнах. 31. Супутник Марса. 32. Зелений корм для худоби. 33. Ділянка річки між двома перекатами. 35. Радянський скульптор і майстер літварної справи, мінусолог століття, автор пам'ятника князю Володимирі у Києві. 37. Друкована стандартна форма якогось документа. 39. Поставова державного значення. 40. Російський народний щипковий інструмент. 41. Наотина декоративного характеру. 42. Кушан з риби. 43. Спортивний костюм, який щільно облягає тіло. 46. Обов'язковий посадок. 47. Мінеральна фарба у вигляді порошку темно-брунатного кольору.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Професійно-технічний, який

супроводить туристів. 2. Міра ваги, що дорівнює 40 фунтам. 3. Листя не дерева родини вербових. 4. Розбійник на Навізі. 5. Автор статуту «Мислителя». 6. Частина гвинтівки. 7. Музична форма, що ґрунтується на строгій безперервній імітації однієї і тієї ж мелодії. 8. Місце проведення змагань. 13. Форма з металу. 14. Багаторічна болотна трава. 15. Християнський подвижник. 19. Людина, яка служить предметом захоплення. 20. Сорт прося. 21. Пасивний рух пла-

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД «ПЕРЕМОГА»,
ВМІЩЕНІЙ В «МК» ЗА 14 ТРАВНЯ Ц. Р.

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 3. Агар. 5. Шпалін. 7. Ура. 14. Рейна. 17. Таран. 18. Шагалін. 19. Тодзе. 21. Баріня. 22. Рута. 23. Мога. 24. Ангола. 27. «Солов'ї».

29. Доватор. 30. Нарва. 31. Біном. 33. Пас. 36. Маніта. 37. Трофей. 38. Біблосіп.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Торгав. 2. Бадя. 3. Амфора. 5. Бамбун. 6. Аташе. 7. Бу-

7. Гітара. 10. Ленінград. 12. Реал. 13. Харитонов. 15. Бастіон. 16. Філолог. 20. Еда. 21. Бас. 25. Лавсан. 26. Кара. 28. Офіцер. 32. Місія. 33. Павлов. 34. Строфа. 35. Фомін.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД «АБВГ»,
ЗА 21 ТРАВНЯ Ц. Р.

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 3. Антена. 4. Баобаб. 8. Аорта. 9. «Бурда». 12. Арена. 13. Ашхабад. 14. Батут. 17. Анапа. 18. Бална. 21. Голод. 22. Вожак.

27. Герой. 28. Горький. 29. Вагон. 32. Голна. 33. Вінок. 34. Голота. 35. Волков.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Антон. 2. Бада. 3. Амфора. 5. Бамбун. 6. Аташе. 7. Бу-

лат. 10. Анонс. 11. Байка. 15. Аперкот. 16. Баритон. 19. Город. 20. Варан. 23. Геолог. 24. Гонна. 25. Вігін. 26. Волхов. 30. Гонта. 31. Ворон.

ТЕСТ-ЖАРТ ДЛЯ ЖІНОК

Його пропонує доцент кафедри психології Кіровоградського педінституту кандидат психологічних наук Н. О. ГОЛОВАНЬ. Придивіться, яку форму має ваша губна помада, і співставте її

жінка цілеспрямована, досить врівноважена, вмієте відстояти себе. Вам невластиве безладдя, ви плануєте все заздалегідь. Своїми успіхами завдячуєте в першу чергу працелюбності

прогулянки і красиві речі. Відчуваєте потяг до романтичних романсів.

4. Кінець стовпчика помадн загострений подібно до олівця. Це часто свідчить про егоїзм, любов до самоспоглядання, гордовитості, недбале ставлення до думки інших. Ви нелегко сходитеся з людьми, вважаєте себе ідеальною жінкою.

5. Помада зверху має плоский край. Ви оптимістка, хандра і смуток вам невідомі. Прямолинійні й безпосередні в стосунках із людьми, легко знаходите спільну мову з оточуючими. Не звертаєте уваги на життєві дрібниці. Своєю прямою інколи можете образити людину, але ненавмисне.

6. Така форма помадн зустрічається рідко. Так само незвичний і оригінальний ваш характер. Ви людина настрою, поривчаста, невірлива, легко захоплюється і приходите у відчай, одним словом, ви сповнені суперечностей. Як правильно, веселі й сміливі, компанії завжди в центрі уваги. Але як друг, ви ненадійна, можете підвести.

7. Стовпчик помадн стертий з одного боку. Ви належите до жінок із багатого уявою, досить діловита, за словом у кишеню не лізете, запальлива, але не завжди практична. Не вередлива сама й до вередливих інших ставитеся спокійно. У компанії жінок нудьгуєте. Маєте подругу, з якою ділитесь всім потаємним, якій багато чого вибаєте.

дані тут розшифровки зі своїм характером. Збігається?

1. Ваша помада надолго зберігає злегка загострену форму. Це свідчить про те, що ви не свідчить, що ви людина практична і солідна, завжди знаєте, що хочете, чого вам бракує, не любите розмішуватися на дрібниці.

2. Верх помадн рівномірно заокруглений. Ви

3. Верх помадн невідомо значеної форми. Це свідчить про те, що ви врівноважена, кожна дрібниця може викликати у вас занепокоєння, проте ви ховаєте це під маскою самовпевненості й енергійності. До людей ставитеся із недовірою. Любите вечірні